

Diphosho-Phosho

Comedy of Errors

**822
332
COME**

**UNIVERSITY OF CAPE TOWN
LIBRARIES**

SHELF No.: _____

822.332 COME

SYSTEM No.: _____

738545

3

MABOLELO A GA 'TSIKINYA-CHAKA

(The Sayings of William Shakespeare)

.....

DIPHOSHO-PHOSHO

(Comedy of Errors)

A fetolecoe mo puong ea Secoana
ke

SOL. T. PLAATJE

Morulaganyi oa "Diane tsa Secoana le Maele a Sekgooa."

(Sechuana Proverbs and European Equivalents)

P.O. Box 143, Kimberley, South Africa.

MABOLELO a manoe a ga;TSIKINYA-CHAKA

MASHOABI-SHOABI,

MATSAPA-TSAPA A LEFELA,

DINCHO-NCHO TSA BO JULIUS KESARA,

Le Buka tse dihoe gape.

MORIJA PRINTING WORKS.

822.332 COME

738545

To the
Memory of
ARTHUR MATLHALA

In his life-time

My Collaborator in the Thankless Task of Cham-
pioning the Cause of the Non-European People
in the Union of South Africa.

A Loyal Friend,
A splendid Cricketer,
And an able Penman—

Who literally died of Over-work.

This Translation is
REVERENTLY DEDICATED

Introduction

IKITSISHO EA MORULAGANYI

— : O : —

Secoana se tsieditse beng ba shone ka gore ga se peletoe ka tsela ele ngoe fela, jaka puo tse dingoe tse di buioang mo gare ga rona. Bogolo joa koalo tsa Secoana tse di teng, ka ele tsa di-Kereke, di koadiloe ka methale e mebedi; jaana :—

- (a) Tsa **London le Luthere ea Berleino.**
- (b) Tsa **Chache le Weselo le Luthere ea Hermannsburg.**

Becoana ba ba tshelang ka go koala puo ea bone ba fitlhela dipeleta tseo coopedi di nale thusho—se sengoe ka tsela e, se sengoe ka ele. Fela sepeleta sa Baruti botlhe se fokodisioa ke gore ba dumalana ka tlhaka ele eosi, ebong J—gore e se ka ea koaloa—mo mafokung a a etsang *bojang, mojaki, le dijana*.

Mo bukeng eno re okeditse Alfa-Beta oa Baruti, ka go dirisa J, gore re tle re kgone go farologanya mancoe a a etsang *nyalela le njalela*. Fa re ne re sa ira jalo, e ne e tlare Antifoluse a raea monnaoe a re “*U njetse tinare,*” babadi bare gongoe oa rogana, le mororo a sa tshapanye a bua. Gape Alfa-Beta oa se-Roma, eo o dirisioang mo koalong cotlhe, tlhaka tsa gagoe tse di 26 ga dia lekana puo ea Secoana. Ke shone se re adimileng tlhaka dile pedi mo dikoalong tse Fonetike ea Merafe-rafe, ebong s le η.

Kafa di choanang ka gone le tsa se-Roma tse re di tloa-etseng, re sholofela go se mmadi ope o tla reng a di bona are, “Dio tse eng ?”

Ea ntlha e tla thusa thata go farologanya mancoe a a etsang :-

- A** *Nche* (vo'elstruis) le *Nche* (soetriet); *Serethe* (butter) le *Serethe* (heel).
Mme (but) le *Mme* (mother); *Tsenene* (rhino) le *Tsetse-nene* (brilliance).

Tlhaka e ngoe gape ea Fonetiki, e ene e tlhokafala thata, ke o. Re tshabile ka gore ga e choane thata le O eo re mo tloaetseng. Fa re ne re e chotse, e ne e tla thusa go farologanya mancoe a a etsang bo :-

- B** *Botlhoko* (illness) le *Botlhoko* (want); *Segogo* (scare crow) le *Segogo* (sullen); *gololega* (be free) le *Gololega* (stretch); *Selopo* (sa mosamo) le *Selopo* (sa tlou).

Le mo maneoeng a adimiloeng jaka

- Setomo (steam)
 Setomo (ignoramus)
 Gape, mo se-Coaneng, dimeneku tsa lencoe ja mmui le cone di fetolaka medumo ea tlhaka tse di choanang, di tlhagise maikaelelo a sele, jaaka :—
C *dithaka* (reeds) le *dithaka* (letters), *babadi* (readers) le *babadi* (killers); *buduloga* (be puffed up) *buduloga* (open one's eyes); *maiphithelo* (hiding places) le *maiphithelo* (experience).

Ga se tiro e e bonolo go koala buka e e etsang e : ere e o-pisa tlhogo ebile e nale dijego tse di bokete. Re e tsencoe fela ke selelo sa Becoana—segalo sa ka metlha, sa moledi a lela a sa kgaotse—ba tlhola ba re tlhodiile, ba ntse bare “Secoana saga Tau se tlaa re foroka ! Sea phimoga ka jaaong bana ga ba rutoe se-Coana ! Ba rutoa se-Ru'i, se-Garona se tla ba eia !” Ke fa re tla tlhasela tiro e.

Fa re se na go shoetsa go koala Mabilelo aga Shakespeare ale mane ra shoga shoga, ra tlhomaganya, ra fitlhela gore re sa tlhaleloa ke £15 go isa tiro bagatising. Re lekile

go adima mo sebokenge sa Beacoana ba re itseng gore ba nale madi a le mantshi ; sekete sa diponto mo Bankeng le makgolokgolo mo loapeng. Re gopotse gore etlare ba utloela gotoe "se-Ga-lona ke se" ba lese go lelela Secoana, ba se gatise. Ra kopa gore ba re tlaletse ka mashome a le maro a tlaa booa mo bakeng loe kgoedi diie thataro, ba gana ba ganela ruri, ra ba ra adingoa ke mo-Arabia.

Makgooa ale mane a utloela gore Becoana ba ganne go adimana ka chelete ba e choere, eaba ea ntshioa ke modichaba eo o sa itseng gore Secoana se chongoa jang. Makgooa a shoaba. Ka mashabi ba tla mo go Morulaganyi bare a se ka a tlhola a duela mo-India eo o tla leshoa ke bone.

Bongoma jo bo kalo, joa go rata go direloa fela jaka nama (lefa thipa ebile ele ea bone) ke jeone bo kganelang celele-pele ea Becoana. Becoanyana ba ba tsenang dikole mmogo le Beshothonyana le Matebejana, etlare ba bona bao ba nale dibuka tsa methalethale mo puong tsa bone, tse Becoana ba senang naco, ba tlhaloganye gore ke ka ntata ea bongoma, fa bone ba sena naco.

Buka tse nne tsa ga Shakespeare tse di mo kgatishong, ka puo ea Secoana, ke tse :-

Diphosho-phosho (The comedy of Errors)

Mashoabi-shoabi (The Merchant of Venice)

Matsapa-tsapa a Lefela (Much Ado about Nothing)

Dincho-ncho tsa bo Jullus Kesara.

Mo Secoaneng se se thata-thata, se se batlegang mo phelelong ea menyae ea mokoadi eo o diele di kolometseng jaka tsaga Shakespeare, re bonye thusho e kgolo mo go Mr. D. M. Ramoshoana, Tichere oa sekole sa Wesele sa Bahibicoana, ko Hopetown. A thusa ka se-Hurutshe sa gagoe se se tlhophegileng fela jaka boteng joa kicc

ea gagoe ea Sekgooa. Fa e ne e se thusho ea gagoe, koalo lo lo no lo se nke lo tlhaga ka sebopego se.

Re leboga le badihaba ba ba re thusitseng ka go tsenya diatla mo kgetsing ; ke bo :-

Rev. Francis Hill oa Chaohe ko Gauteng ;

Bishop Meysing oa Roma, mono Kimberley ;

Mrs W. Allan King oa Pretoria le bofjagoe Mrs King-Botha le Messrs. M. Sammy and Son (mono).

Re leboga le bocoerere joa Motsamaisi oa Letlapa ja Moria, mmogo le bathusi ba gagoe mo kgatisong, ka go re rulaganyetsa sentlentele jaana, le mororo ba sa itse se-Ga-rona ba itloaeletse Secoana sa ga Moshoeshoe.

Ekile eare re nale Tichere Ramoshoana, re betiloe ke pa-
diri ngoe ea Secoana, ra bona monna mogolo a feta ra mo
ipiletsa gore a re tlhage thushong, a re rute ka segologolo
sa gagoe. Monna-mogolo are : "Fa lea tle lo palame te-
rena le dilori, lo tle go lala lo goteditso dipone, lo tihamile
tlhogo bosigo, batho ba banoa ba robetse, lo boeloa eng
mo boloing jo bo kana-kana jo ?"

Tichere a mo raea a re : "Puo tsa Afrika tse di setseng
di gatisicoe jaanong di feta makgolo a mararo. Fa ekare
kee shoa ka tlogela Shakespeare a gatisicoe ka Secoana,
ke tla lala ke robale, gonne ke tla bo ke lefiloe." Fa mo-
noe a santse a rata go itse gore re boeloa ke eng, ke eone
karabo ea rona eo.

Sol. T. Plaatje,

Morulaganyi,

P. O. Box 143,

Kimberley, June 1930.

Preface

SEPHAPHELA.

John Shakespeare (Ra-Tsikinya-Chaka) e ne e le modiri le morekisi oa ditlhono tsa mabogo.

BATSADI BA GAGOE.

Monna eo, le fa e ne e le motho eo o kobo dikhuchoane, o na a nyala ɲoana oa mohumi oa Ra-Dipolase, a bidioa Sir John Arden. Ba ema ka 1557, eare ka selemo se se latelan ga tsaloa ɲoana oa gagoe oa ntlha oa mosetsana, Joan.

Ba ne ba agile mo Stratford, toroponyana e nyenyane ko Engelane mo dipoteɲ tsa noka ea Avon. Erile morago a ithekela motse mo toropon, a hudugela ten, a fitlha a bona ɲoana oa bobedi—Margaret. Oa ntlha ga ka a tshela, o shule a sale serathana. John Shakespeare a tloga a coa monj oa motse, a ba a kgethcloa lekgotla ja Masepala oa mo gagabo ele gore jaanonj ke monjoe oa bo Magistrata ba mo gae.

MATSALO A GAGOE.

Ka tsatsi ja April 23, a bona ɲoana oa mosimane (ka moletlo oaga George, Moitshephi oa Engelane). ɲoana eo o kolobedicoe ka April 26, 1564, a sheoa leina ja William. Erile a sale kgoedi pedi toroponyana ea gagabo ea tlhascloa ke leroborobo je le setlhogo, ja gatlampola batho ba feta makgolo a mabedi. Erile mmagoe a maramara ka losea, fa batho ba shoan ten, a bo a sa itse gore ɲoana oa gagoe o tla tuma ka lefatshe, gotlhelele ko go nan le batho ba ba itseɲ go bala, gore ere, motsanyana oa bonc e se oa sepe a o tumisc ka bogethere joa tlhaloganyo e e humileɲ menyae le ka bolceta joa menoana e e itseɲ go rulaganya dikico tsa gagoe ka bokenene.

BOSIMANE JOA GAGOE.

Hoaga oa 1570 o fitlhetse William ele mosimane a tsena sekole, a tlhokometse dithuto go gaisa basimanyana ba ba-
 goe. Ka baka seo ga bo go tsecoe bo monnaoc bale ba-
 bedi, Gilbert ka 1566 le kgaitسادic, Joan, ka 1569. Mo
 nakon ea gagoc ea sekole a bo a rata ditshameko tsa di-
 theatre. Ga ba ga tlhaga bo monnaoc, Richard (1573)
 le Edmund (1580). Queen Elizabeth o na a tla a etele Mo-
 rana le Mohumagadi oa Leicester ko Kenilworth Castle,
 motse oa bone o gaufi le Stratford. Basimanyana ba koo,
 nagej ba bo ba tla rakanela Kenilworth, ba ile go bona
 dikgeleke tsa batshameki ba ba rutegilej, ba coa London
 ba tsile go itumedisa Khuini (Setori oa metlha eo). Wil-
 liam o sale a tsela malebela ruri.

NYALO EA GAGOE.

Ka 1582 William Shakespeare a nyala Annie, moroadia
 Hathaway, oa tenj mo Stratford; eare ka Mei 1583 ga tsa-
 loa hoana oa gagoc oa ntlha Susannah. Ke fa William
 Shakespeare a tla simolola tiro ea botichere mo gagabo.
 Ba bañoe bare o kile a koala mo ofisij ea mogente, fa a
 tla itse melao; ba bañoe bare melao eo o e ithutile e
 ntse e le tichere, ere sekole se coa a jele nala ko go Thomas
 Greene, moroa agente oa Stratford eo o na a bereka mo dio-
 ofisij tsa Masepala. William a na a tla go itisa ka koalo
 tsa melao—fa a tla itse melao gole kana-kana. Le fa go ka-
 bakañoa losika loa bone, mo marifij a bogolo-golo a a bo-
 lokesegilej, go nale boñoe jo bo koadiloenj ke Thomas
 Greene, are, “erile ke ile ko London ka fapogela ko **Globe
 Theatre**, ka ea go bona ntsale, Wm. Shakespeare.”

FA A TLA FUDUGA MO GAE.

Ka January 1585, Annie (Mrs Wm. Shakespeare) a khu-

bama gape a bona mawelana, mosimane le mosetsana, bo-Hamlet le Judith.

Ditakaco tsa ga Shakespeare ka 1586 tsa ira gore a tlogela motsana oa gagabo, mo o goletse e tse, a ee go ipatlala botshelo le maiphithelo ko motsing o mogolo oa London, fa le one o simolola go oka digoaba le batlhalefi ba meraferafe, ba kgobokanela motse o mogolo, ba goroga ka dikepe tse di coang Fora le Itale, Jeremane le Holland le Skandinavia. Konj a fitlha a kopana le barutegi ba bagolo, le bo matsetselako ba dipapadi tsa di-theatre; ka metshameko ea cocello-pele, e le gompiano e tle e tlale ka matlho a baeti fa ba goroga mo toropong tse di kgolo tsa ko Kgooenj, tse di etsang bo-London, Paris, Berlin, New York, jalo-jalo. Ka bonako moroa Shakespeare a tuma ka bokeneke joa go kgatikanya lofafa ka monoana o o bolata.

A TUMA KA DIKIGO.

Botlhale le tlhaleloganyo ea gagae tsa tuma tsa ba tsa mo tselanya le marena a magolo, le dikgosi tota, bo Khuini Elisabeth le King James, ba ba busitseng Engelane ka nako eaga Shakespeare. Mekoalo ea gagae ea mabololo a a tlhalefeng ea gakgamatsa barutegi, ea tumisa Engelane; Lord Southampton a ba a mo leboga ka mpho ea £1,000. Mo Makgooenj a paka eo, le £100 e ne e le namane e tonana ea seholo; re ka bona ka matlo a jaanong a rekoang ka diketekete tsa diponto mo metlhenj e o, a ne a reka £140 fela.

A RATA BA GAGABO.

Ka sebaka seo shotlhe, morutegi eo ga ese a ka a lebale motsana oa gagabo le batsadi ba ba mo godisitseng. Ka nako e o, ga bonala gore maruo a ga rrago a okocologile, metse e rrago o na a e bapetse e rekisicoe, ebile a sa tlhole ale mo Kgotlenj ja Masepala. William a palamela gae, a fi-

tlha a raka motse ko toropon, a ea go rora rrago le mmago ko ba falaletseñ ten, a tla go ba tsenya mo gae ; a itse go boela tiroñ ko London.

Modimo o rile: "Tlotla rrago le mmago, gore malatsi a gago a lefale mo lefatsheñ". Jaanon re tsamaela nyaga dile 400 William Shakespeare a sa tlhole ale ten; mme tumo ea thutego ea gago ke gone e ntse e atla pele ka boatlhamo joa lefatshe ; ebile e phala tsa Ma-Nyesemane a a ten gompion. Jaanon o baloa le ke Becoana ebile ba mo shelc leina bare, **Tsikinya-Chaka**.

Fa e ne e se ka ga gago, toroponyana ea Stratford e koo e sa itsioe. E nale **theatre** ea pholo e e agecoen segopoco sa gago ; e tlhophoe batshameki ba London ba ba rutegilen, ba hudugela Stratford selemo, fa baeti ba merafe rafe ba farafara Engelane, ba ea go bona dithako tsa motlhalefi eo tumo e latelan eaga Solomone, moroa Dafida. Ke kon Morulaganyi o bonyen ten setlhopha se se tlhophegilen sa makau le baroetsana bao, ba Kopano ea Segopoco sa ga Shakespeare, ba tshameka, ka bocoerere jo bo golo, menyace menoe ea gago, e e etsan, **Julius Kesara** le papadi tse diñoe. Ntlo ea gago, dichoancho tsa gago, di sa bolokilo, di bonoa ke baeti. Ten, u santse u ka bona dikoalo tse di koadiloen ke ene ka seatla, le tse o di koalecoen ke batho ka ngoaga oa 1600.

DIBUKA TSA GAGOE LE LOTSALO.

Ka ngoaga oa 1601 go gatisicoe dikoalo tsa gago dile dintsinyana, bo **Matsapa-tsapa** le **Mashoabi-shoabi**, **Romeo** le **Julietta** le tse diñoe. Ka one ngoaga oo, monna-mogolo, John Shakespeare (Ra-Tsikinya-Chaka) a shoa a ba a fitlhoa ke bana ten mo Stratford. Morago ga gago ga shoa Thomas Whittington, eo ene ele motlhanka oa bagogadi

boo Tsikinya-Chaka, a re boshoa joa gagoe, £2, bo abeloe bahumanegi.

Fon jaanon tumo eaga Tsikinya-Chaka eabo e setse e itsioe ka lefatshe, menyae ea gagoe e tshamekoa ko Jeremane le ko Italia. A nna a rka metse mo Stratford a ba a coa monna oa lekgotla ten, a ntse a agile ko London.

Ngoga oa 1607 oa mo tlala le didira. Selemo (June 5) moroadic, Susannah a nyaloa ke Dr. John Hall; eare mariga (December 31)ga shoa monnaoe oa go fela, Edmund. Ka 1608 moroadia Tsikinya-Chaka a tsala noana oa mosetsana, Elizabeth. Ka shone selemo seo ga shoa Mrs John Shakespeare, mosadi-mogolo eo o tsetse senatla se.

Ko London,gaufi le Parliament, a loela dichoanelo tsa motsana oa gagabo, ebile ma-Stratford a atisa go gorgela mo go ene, fa ba ile Moshate. Ke ten ko o na a tsela monnaoe ten, a mo oka a ba a mhitlha.

LOSHO LOA GAGOE.

Tsikinya-Chaka ka 1612, o tlogetse mafaratlhatlha a moise o mogolo a boela ko tidimalonea motsana o o tsalecoen mo go one, a ea go shoetsa metlha ea gagoe le bagagabo, ko erile a sena go bapala a nna a rka matlo le ditsha ten. A nna ten a ba a fitlha monnaoe, Richard, eo o shulen ka 1613. Ditsala tsabo tsa barutegi le marena magolo a London tsa setla tsela ea mmeru di mo etela ko Stratford go tsamaea a ba a shoela ten ba mhitlha ka selemo sa 1616. Ka January oa noaga oo Tsikinya-Chaka a nyadisa moroadic Judith a tscoa ke Thomas Quincey. Nyaga tsa gagoe di ne dile 52 fela, le fa gontse jalo a utloa gore losho loa gagoe lo gaufi, gone ka one noaga oo ona a dira Testament a aba bosho joa gagoe.

TEBOGO EA MAKGOOA.

Motlhalefi le mokoadi eo mogolo eo o shule mo gagabo

ka April 23, 1616: Lorato laa bagagabo laa ichupa le mo loshuṅ. Ba gana go mhitlha ko diphupuṅ ba tla go mhitlha fa pele ga Aletara, mo tenṅ ga Kerere ea bone ea Chahet (e le jaanonṅ e santse e eme), ka a ba diretse leina je le sa shoṅ.

DIPHOSHONG-PHOSHONG.

Jaanonṅ re boletse mokoadi, a re utloṅ mabololo a gagoc.

Tsikinya-Chaka, mo bukanenṅ e, o nyaela ka go choana ga mawelana le batlhanka ba onc ba mawelana. Botlhe ba tsecoe go etiloe.—Ntekane etlare motlha ba tsaloanṅ mosadi moṅoe oa mohumanegi le ene a khubame, a coge a amusa mafatlana. Ka go tshaba gore ba tla bopama, mmabo a ba rekisa mo go Agione oa segoaba gore a tsamaṅ nabo, a ba godise, ba tle ba roṅoc ke mawelana a gagoc.

Fa Agione a boela gagabo ka sekepe, mo Letsedidinṅ ja Korinta veroalala ea ba cubutlala, ea putlaganya sekepe ea bone. Agione a eantlha ṅoe le bana bale babedi, ṅona le motlhanka oa gagoc; mohumagadi le ene a falola ka eo moṅoe, mmogo le motlhankanyana. Ba sale ba kgaoganela ruri. Amelia ko o tenṅ o na a akanya gore monna o shoetse mo bolibeṅ, mmogo le ditshea—lewelana le motlhankanyana--; Agione koo, le ene are goṅoe mogatsṅ o bolailoe ke metse mmogo le mafatlana a maṅoe.

Ekete Agione o kile a ne a nale morwa-rragoc, a bidioa Antifoluse, a na le molala, goṅoe Dromio, gone o shele moroac ina jeo, le molala are ke Dromio. Ntekane ko mogatsṅ o faloletseṅ tenṅ, le ene, etlare a ese a timeleloe ke ditsheanyana tse o ileṅ naco, mo letshabonṅ ja dintoa, a she moroac leina jeo ka josi, are: Antifoluse, le motlhanka oa gagoc are ke Dromio. Ere ka mawelana a a na a choana fela jaka diprba, balalana le bone fela jalo, jaa-

non go tlhakancla maina gapc ga oketsa ditsiakano tse di tlhagan mo mabolelon.

Diphosho-phosho di iragala fa ba setse ba godile ba bolotsc mo gae—motho le motlhanka—ba ea go pharagatlhanna ko Efesia, mo bana ba bo mmabo ba agileŋ ten. Ga ba itse gore Antifoluse eo moŋoe, le motlhanka oa gagoc, ba agile moo, ba goletse mo. Batho ba toropo le bonc ga ba itse gore, ba ba mono ke mafatlana a a choanaŋ thata le ba ba seon. Fa ba rakana le baen, ba nagana gore ke Antifoluse oa mono le Dromio oa gagoc, ba ntse ba ba bitsa ka maina. Baen le bonc ba akabetse gore : “Ka ele loantlha re tla mono, batho ba ba re itsetse kae?” Ga tlhaka-tlhakancla pele, bogolo fa motho le motlhanka ba kgaogana ; moen a icoketsa, a rakana le Dromio oa mono, a ithaea are ke motlhanka oa gagoc ; Dromio, ka fale, le enc a rakana le Antifoluse oa mono a re moŋoagoc.

Se se tshegisaŋ thata mo menyaen e ke se :-

Ben ka bosu ga ba kopane gopc,
 Le batlhanka ga ba rakane gopc ;
 Ba sale ba tlhola ba fapaakana,
 Ba tila-tilana, ebile eete ba a tshabana—
 Moŋoe a bona motlhanka oa eo moŋoe,
 A mmuisa a ithaea are ke oa gagoc ;
 Motlhanka le enc ka fa—
 Jaka moŋoagoc ka koa—
 A rakana le moŋoa moroa-rragoc
 A ithaea are o bua le moŋoagoc !

Ben ka bobedi,
 Le balala boo babedi,
 Ba tsile go lebana mo matlhon
 Fel a fa menyae e felelan ten.

MABOLELO A GA TSIKINYA-CHAKA

DIPHOSHO-PHOSHO

DIPHOSHO-PHOSHO.

Batho ba ba Umakoang mo Mbolelong

Silonuse, Juku oa Efesuse

Agione, Morekisi oa Sirakuse

Antifoluse oa Efesuse } { Maoelana, baroa Agione le
Antifoluse oa Sirakuse } { Amelia, ga ba itsanye.

Dromio oa Efesuse } { Maoelana. bathanka ba bo
Dromio oa Sirakuse } { Antifoluse ba babedi. Le
bona ga ba itsane.

Balthasara, Morekisi

Anyeoi, Modiri oa diorolosi

Morekisi eo moṅoe, 'Tsala eo Antifoluse oa Sirakuse

Pinche, Ḩaka le Moruti oa Sekole

Amelia, Mogatsa Agione

Adriana, Mogatsa Antifoluse oa Efese

Lusiana, Monnaoe

Lose, Lciata

Mosimane oa kgosiṅ, bo Sekautu, mapolisi, le
matona a maṅoe.

KGAOLO I

MO TLUNG EA KGOSI.

(Go tla simolola Juku oa Efesuse, Agione, Sekautu,
Polisi le Matona).

Agione : Coelala Silonuse, ntiga u mpolae u shoetse ma-
setlana a me.

Juku : Hela tlhe, morekisi oa Sirakuse, se tlhole u nthapela; ga nkake ka ucoa moiao ke le mujoa onc Bobaba jo bo theiloa ke Kgoši ea gaeno ea Sirakuse, ea gagamaletsa barekisi ba rona ba ba sena molato melao; gore ere fa ba tlhoka madi a go rekolola matshelo a bono, ba kgoedisa bogale joa melao ea gago ka madi a tshika tsa mebeie ea bono. Ka moo he, ua itapisa fa u lebeletse mantloelo-botlhoko mo matlhon a rona a a galefile. Mabifi a a bogalegale a a fagare ga dirukutlhi tsa gaeno le rona, a athocoe mo diparlameneng tsa lona Ma-Sirakuse, le tsa rona Ba-Efese, gore go se tlhoie go nna kabano epe fa gare ga metse ea rona.

Gapo, fa mo-Efese a ka bonoa mo mebarakeneng ea Sirakuse, kgono mo-Sirakuse mo letsheng ja Efesuse, o shoa losho, thoto ea gago e gacoe. U ka ikgoloa fela ka £50. Dithoto tsa gago lefa ebile di rekecoe ka pelo e namagadi ga di fete £5 ka tlhoatlhoa, ke gone he, kafa molao, u choanecoeneng ke losho.

Agione : Nna kgomoco eame noe fela ke e. Etlare u se na go bua, e re tsatsi le phirima, mahutsana ame a bo a fela a khutisa.

Juku : Bolola he, Mo-Sirakuse ka bokhuchoanyane, gore u ntshicoe enj ko ga eno sa go lere mono Efesuse ?

Agione : A jaana ruri monoe mo 'efatshing o kile a patikega jaka nna, a pateledioa go itoka mahutsana a a ngomolaneng pelo ? Se se tenj ke tla bolola se madimabe a me a lenj shone gore lefa she le utloa fa Agion a boailoe ka botlhodi, esenj ka boshuta bope jo o bo dirienj.

MAFOKO A MOSEKISIOA.

Ke tsalecoe ko Sirakuse, ka nyala mosadi ra tshedisana sentlentle fa ene e se setlhogo se se tlogilenj sa re diragalala.

Ka tshela nae ka boitumelo, ka tsamaea bogoaba gantsi ko Epidamnum. Kgabagare, motlamedi oa thoto tsame a shoa. a ntlogelela boshoa joa go phutha maruo ame a anamenj le lefatshe. Tlamelo ea onae ea ntlogedisa sehuba sa mosadi oame ka sebakanyana sa kgoedi dile thararo. Mosadi a sala a idibadia ke peo ea sesadi, e e itumedisanj e e belegoan ke basadi ba botlhe ; ke fa a iketleetsa a belesa, a nanoga a ntatela, a ba a ea go mphithlela ko ke tenj. Erile a ese a shoetse kgoedi dile dintsi tenj a khubama, a belega bana ba basimane ba ba ntle bale babedi. Se se gakgamatsan, maolana, ao a bo a choana fela jaka dipeba, a farologanoa fela ka maina.

Ka eone nako eo, mo hotelenj e re gorogetsenj mo go eone, mosadi moone oa mohumanegi le ene a belega pelegi ea mothale oo, maolana a gagoe a basimane a choana fela jaka rona. Erile ka ba ne ba humanegile sego, ka a reka gore ke a godise a tle a dirle bana baa ka.

Mogatsake, a kgotse maipelo a maolana a gagoe a mantlane, o sale a nkemela ka dinao are re belese re boelgae. Lefa ke ne ke sa rate, a ba a tsamaea a nkgona, ra olela ra bolola; Ijo ! Ka bonako bobo, gonne erile mekoro ea rona e se na go hularela Epidamnum, matenj-tenj a bodiba a a laoloan bobo ke diphefo, a bo a re shupetsa diphatsa tse di boitsheganj tse re di raletsenj. Le fa nna ka nosi ke ne nka itumelela losho, keledi tsa mosadi oaka le selelo se se nomolanj pelo sa bana bame ba ba ntlentle, sa nkgoetsa gore ke batle tiego, ka ntata ea me, le ea bone.

Phefo ea cubutla ea rukutla metse, bakgoetsi ba sekepe sa diloana ba se tlogela se hupedia ke makhubu le dikgapatshego, ba tshabela losho mo mokoroanenj oa rona. Mogatsake a shomarela leoelana je le nyenyane, a le tentela mo mopakonj oa mokoro o o fikelanj fa diuacue di coga ; leoelana lenoe ja lekgobana le jonae ja tanteloa mo mopakonj

nna ka shomarcla lefatlhana ja rona je le ngoe. Rrile re se na go tlamela ditshea jalo, mogatsakε le nna ra shoalalcla, monoe le monoe loseana lo lo lebaganyen nar, ra ikhoa-khoacla ka phiri ea gare ra lesa mokoro oa kgokgoedioa ke moroalcla, re ithaea re re o re kgoeletsa ko Korinta.

Kgabagare, tsatsi ja tlhaba ja kaolola dikhuduego tse di letsen di re emisitse ka dinao, Mo seding ja letsatsi, je le eletsagan, maoatlε a retebala; ra lebcla kgakala dikepe dile pedi di itlhaganelcla ko go rona, se ele sa Korinta, sele ele sa Epidauruse. Erile di santse di tla di re lebile...Ija ! mmanε ke didimalε ; lo tla lemoga pheleco ka mafoko a ke setsen ke a buile.

Juku : Coclcla, monnamogolo, se khutlclε mafoko ; e-kare lefa re sa go ichoarele ra go utlocla botlhoko.

Agione : Ao, ntlha badimo ba ka bo ba ne ba nkutloetse botlhoko ka bo no no ke sa re ba pelo e thata. Erile dikepe tse pedi tse di sa re katogile, ra thulana le lefika ja pholo mo ten ga metse ja pu'laganya sekepe sa rona. Ke sale ke kgaogana le mogatsakε jalo ka tlhalano ea comeo e e sa lebananε : roo babedi ra atholcloa seledi le segomotsi ka go lekalekana. Ntlha ea mokoro e mogatsakε o mo go eonε eabo ele motlhofo go gaisa e ke mo go eonε ; ba kgoedioa ke phefo kabonako, re ntse re ba lebile, ea kgarameletsa ko bachoariε ba ditlhapi, re ithaea re re ke ba Korinta. Morago ra choaroa ke sekepe se sengoe, eare batho ba shonε ba lemoga gore ke manε, ba re cholcla mo go sa bonε. Ba koo ba thukuthile bachoari ba ditlhapi choaro ea bonε fa sekepe sa bonε se ne se se bonya. Ke fa ba itala go retologa ba le-bisa ga bonε. Ke sale ke kgaogana le tlhapedi ea me jalo, malatsi a me a lelefadioa gore e be no no ke sa nale go ka bolcla masisa-pelo a madi-mabe a me.

Juku : Ka ntata ea bonε ba u ba hutsafaletsen, thusa u

nkanle ka botlalo se se lo diragaletse, uena le bone, go fitlhela kajeno.

Agione : Mosimane oame erile nyaga tsa gagoe di nna 18 a bo a tlhoafalala monnaoe. A ntopa gore motlhanka oa gagoe eo le ene o kgaoganyen le monnaoe (a sala fela ka leina ja gagoe) a mo patle mo mosepeding oa patlo. Ere ka ke ne ke tlhoafaletse go bona motimedi ka tloga ka latlhegelo ke eo o na a ntshaletse. Ke shoeditse nyaga dile tlhano ke meseone ea Gerike, ko meleloanen ea Asia, ka ba ka menogela gae ka dintshi tsa letsha ja Efese, ke putla patlo ea tlhobogo, ncoa ke tshaba go itlhoboga, faese go tlhotlhomisa gonoe le gonoe ke go agilen batho.

Ke buile, dikgosi tsame, nka itumela thata fa ekare ke lala ke robala, ka utloela gotoe ba santse ba tshedile.

Kgosi : Molatlhegi, Agione o atholecoen bala ga bojetla joa mahutsana a a tlhomolan pelo, Inkanye. Fa ene ese kgatlhanon le melao ea rona, fa ene ese seroalo same sa bogosi, maikano ame le mame ame, a dikgosana di sa kaken tsa a phimola lefa ebile di rata, mooa oame okabo o ntlhotlheletsa gore ke coe mo-go-bueledi. Mme lefa u atholecoe losho, ebile katlholo e sa kake ea atholola kante ga tlotlololo ea rona, lefa gontse jalo ke tla bona kafa nka go thusan ka ten. Mme kare, Mo-Sirakuse, ke tla gu atholola tsatsi ja gompiano gore u ipatlale thusho le e se le phirime. Tloga u eme, u kopet gono u adime, mo tsalen tseno mono Efese, u oketse tlhoatlhoa e u nan naeo, u lele utshel. Esen jalo u ka tla ua oga u shoa. Sekautu, mo tsee u ee go mmoloka.

Sekautu : E, Morena.

Agione : Nna, Morena, ga ke bone thusho kgono cholefelo faese fela go dia-dia bokhutlo joa botshelo joa me jo bo fedilen. (Ba coa.)

KGALO II Tema I, II

MO LOBATLENG.

Ga tlhaga Antifolose le Dromio ba Sirakuse, le Morekisi monoe.

Morekisi : Ipatε ure u coa Epidamnum ; fa u ka folo-
goa ke loleme uare u coa Sirakuse, ba kakofa ba go gape-
la dithoto. Ka tsatsi jeno ja gompieno go cogile go
choer e morekisi a coa Sirakuse. O tlhokile cheletε ea go
rekelola botshelo jεa gagotε kafa melaonε ea motse ono ;
ke bua jaana etlarc tsatsi le phirima dinca tsa Moshata
di be di mo latlha. Tsaca dichεletε tsa g go tse ke ntse
ke di go boloketse.

Antifoluse oa Sirakuse (*a raea motlhanka*) : Di ise ko
otelenε re goregetsenε mogo eontε, u ntetε ten, Dromio, ke
tla go fitlhela. Nako ea dijo tsa motshε-gare e gaufi ke tla
nama ke sa krlεka dipopego tsa motse o, ke tlhotlhomisa
barekisi, ke lebaleba dikago, ke itse go booa kea go robala
ko tlunε ea baeti. Ke tsamailε bobε ebile ke lapile. A re
ee koη.

Dromio oa Sirakuse : A jaara e ka tsamaea eare u ro-
ma motho a gana ; hogelo fa a bona mekokorogo ea gago?

Antifoluse oa Sirakuse (*a raea morekisi*) : Khutsana ea
boikanvo ele rra, eare motho a cogecoe ke matloadiba u
fitlhele e mo tsitsibosa ka dinvaο. A ko tsama tsamaε le
nna mo toroponε u tle u mpate re ee go tinara mmogo ko
oteleng.

Morekisi : U tla inchoarela Morena, ke laledicoe ko ke-
panon ea barekisi, ke ea gore jaanonε. Re tla kopanela
kona marekenε ka nake ea botlhano, re itise mmogo go bo
go robaioe : ga jaana kea go tlogela, ke ea mafokunε.

Antifoluse oa Sirakuse : Tsamaea sentle, nna ke tla sala ke itatlha le motse jaana, ke nna ke o ralala ke o bona.
Morekisi : Saia ka kagisho.

Ant. oa S. : Eo o reŋ ke sale ka kagisho ga itse se o se nkeleletsang. Ga ke na ke nka bonan ten kagisho. Mo lefatshin ke ntse fela jaka thothi ea metse. e e noelan mo leatlen e batla thothi e rŋe ; ere e tlhoka thothi e e e ba tlan, le eont e sa beuo, tlhoafalalo ea se ke se batlan e a nk.oeleaganyetsa. Ke gore ke mmatli, ke batla mme le nna, e re ka ke sa ba bone, kea tlhoafala ke coc malatlhegi le motimedi.

(Ga tlhaga Dromio eo moŋoe (oa Efese).

TSHIMOLOGO EA DIPHOSHO-PHOSHO.

Almanaka oa malatsi ame ke eo oetla. Kana u boile ka bonako jan, motlhanka ?

Dro. oa Efese : Uare ka bonako, ga u re re atamela ka bonya ? Dijo di tla tloga di fetoga bogogo. Kolojane ga bolo go gadikoa, 12 kloko ga bolo go lela ; Misisi o nehoale 1 kloko ka legofi mo leshamen, o cacankile fela jaka thura. a re ga u bolo go dirga ebile le nama e tsidifetse. U tla goroga len ? U sa goroge jaana le, a g'u tlhole u nale mala ? Le go fitlholo ga ua fitlhola : mme rona bakapi ka re itse thapulo, ebile re tloactse le go itima dijo, re mo maipobelon ka ntata ea bokinitane joa gago joa gompieno.

Ant. oa S. : Didimala rra, u mpolalele gore u tlogetse kae diehlata tse ke rilen u ee go di baea.

Dro. oa E. : A u raea sikisepense eo u mo nneilen maloba ka Loaboraro, uare ke e go rekclola kgole ea mogatla oa sale oa ga Misisi ? Ledi jeo ke le neile moira-disale, ga kea le koenya.

Ant oa S. : He monna, ga ke mo moetloṅ oa tlhapedi, s'unts'u nkolotisa. Chelctc e kae ? E re u itse fa re le baen mono, u katoga matlotlo a le kalo-kalo, c ga u re batho ba motse o ba tla re roroma.

Dro. oa E. : He, Morena, fa u batla ditsitsitlhoane ea gae u ce go nyacla le Misisi fa tafolenṅ. Ke coa ko gae ka lekgatlha-kgatlha. Fa nka tla ke se na nau, o ka fitlha a busholosetsa bonya joa gago mo logatenṅ loa me ? Ke ntse ke re nati ea gago ke conc orolosi e e tla gu lclckcianṅ gae, re ntse jaana u santse u batla go kgoloa—go rilenṅ ?

Ant. : oa S. : He Dromio, metshegisho eo ga ea lebana nama o sa e bolokile u tla e ntsha ka nako tsa tlhapedi. Chelctc e ke rilenṅ u e bolokc e kae ?

Dro. oa E. : Nna hc, Morena, a u kile ua nncela chelctc ?
Ant. oa S. : He, setlapela k'uena, a k'u lesc makgakga u mpolclclc gore thomo ea gagu e kae.

Dro. oa E. : Ga ke na thomo epc, Morena, fa e se gore ke tle go gu batla mo mmarakenṅ ke go rcc ke re bo Misisi ba gu lotile ko dijonṅ.

Ant. oa S. : A ua nkutloa Dromio, ga ke mohaitane. Ke ikana ka Kresete, kare u nkarabc, U beile kae chelctc ea me ? Fa u sa mpolelele ka bonako nka tloga ka thuba logata loo loa gago, gone lo ja tlhapedi ka go tlhonama ga me. Madi a ka a kae ?

Dro. oa E. : Madi a nna ke a itsenṅ ke a dintlo tse u di ntshitsenṅ mo tlhogoṅ le tse ke di ntshicoenṅ ke Misisi mo marudinṅ : ke conc dipadi tsa madi tse ke di itsenṅ : fa u re ke di gu busetse, ga ke gopole etlare di go utloalcia u di itumelele.

...Ant. oa S. : U ntse u re Misisi jaana hc, u raea mogatsa manṅ, molala k'uena ?

Dro. oa E. : Ke raea mogaco, Mrs Antifoluse eo o ikga-tlhailenṅ mala ka tuku, ko loapeng, a lebile dijo ka matlho

a coa pelo a gu letile. O ko gae koa, u rapela gore coe-coe u ithaganelele dijo, le ene a bone go fitlhola.

Ant. oa S. : Ke re kare "Gai", makgakga a gago molala k'uena, u njojola fela ke ntse ke gu lebile. Mma ke go tlhanya etle e re kgono u itharabologeloa.... "Tlape ! " ... "tlape ! "

Dro. oa E. : He, Merena, u mpoladane ! Ka leina ja Modimo, gon' dinala ! Fa u sa ntese ke tla re "semene mpona."

(Dromio a itata a kgogoga.)

Ant. oa S. : Amaruri moiala eole o tsentshicoe ke madi a me eole. Ke utloa bare toropo eno e nale dibebebane ; batho ba eone gatoe ba lepa malepa ka botlhale jo bo dimokanyan mat'ho, gatoe e nale baloi ba ba jesan baleanye, ditlhodi tse di jesan batho barorobanye, batsietsi ba ba itimokanyan, balotsana ba ba teme di bol'coo le mare a manoe. Ke ea go batla molala eole ko Oteleng a se be a sentse chelats eaka eole ?

KGAOLO II Tema 1.

MO MARAKENG.

(Ga tlhaga Andriana le Lusiana).

Adr. He ngoan'a mma Lusiana, fa ebile e le nako ea bobedi, monna oa me le motlhanka oa gago ba sa bonale jaana, go riletj ruri ?

Lus. : A jaana he ga laledioa ke morekisi mojoe, ko mmakakenj, are ba ee go tinara mmogo. Nkgonone, mma re je : u tla ipopamisa ka monna go leele gole kae ? Kaitsane banna ke badipa. Ba laoloa fela ke keleco tsa bone le ke nako, ba ikela, ba itlela ka go rata ; mmeele pelo nkgonone.

Adr.: Ke enj bodipa le kgololego ea bonε di feta tsa rona?

Lus.: Gonae tiro ea bonε e se mo maloapenj.

Adr.: He mme ke enj nnaka eare ke mo nobela, jaka a nobela jaana, a gakatsege ?

Lus.: A ga u itse gore ke ene mogala o o gokilenj dikeleco tsa gagu ?

Adr.: Mogala o direcoe go golega dipitse, esenj batho.

Lus.: Bodipa phetelela bo gatlhoa ka mahutsana. Gago sepe fa tlase ga legodimo se senaj mele oane ; dibatana mo lefatshenj, mo leatlenj ditlhapi, nonyane tse di diphuka ko soapinj—cotlhe di laoloa ke matonanyana. Banna ba bopiloe ka sechoancho sa Modimo ; ke bonε barui ba liphofofolo, benj ba lefatsho jotlhe le metse a leatlε. Ka tlhaloganyo le ka kgopolo ba gaisa ditlhapi le dikoko, ba laola basadi ba bonε ka taolo e e gaisaj ea ditshe di tse di maoto man ; ke shone se lona basadi ba ba nyecoenj le choanetsenj go ikobela taolo ea bonε.

Adr.: A bokgoaba joo ke jone bo go tshabisaj nyalo ?

Lus.: Ga ke tshabisioe ke bokgoaba, ke boifa mathata a kobo tsa nyalo. Se se tenj, fa ke ne ke nyecoe, e ne e kare mogatsake a ntigela ka mo ichokela ka bobelotelele a ba a tla.

Adriana.: Are bobelotelele! Kana ou maichoko a batho ba ba senaj matsadi ke one mme a senaj bokhutlo. Motho oa thota eo o iteiloenj ke lefatsho eare a lela rere oa re tlhodia, ucoe e kare fa re utluile diketeko tsa gagoe ra lela go mo gaisa. Le uena jaanonj ere ka u se na monna eo o go choenyanj, baka sa u ka nkgomotsa u ntse ure ke ichokela. A ko nyaloe re ke re bonε gore a u tla rua pelo telele ea gago e gompiono ekete telele-telele fela jaka telele ea kgomo.

DICHOANG-CHOANG, DIEA THOTENG DI SA BAPA.

Lusiana : Baa pelo, gatoe kgengoe oa nna a lecoe. Ke tla tsamaea ke nyaloa le nna. Motlhanka oa gagu ke eo oetla, ko e teng monna oa gagu o gaufi.

(Ga tsena Dromio oa Efese.)

Adr. A muñoago oetla?

Dr. oa E. : Muñoake? O fetogile sejakare. A ku bone jaka a ntlhantse ditsebe.

Adr. : A o kile a go buisa? O rileŋ?

Adr. : Ga mpuisa ka molomo osi, o mpuisitse le ka mabole.

Adr. : A o na bua a tlaila gore u se ka ua mo tlhaloganyana?

Dr. oa E. : Ka lecoe ga a ka a ba a tlaila. O le lo-lamisitse faia a ntlhanya, jaka motho a itse se o se tlhanyan, gore le nna ke utloaleloe ke tlhanyo ea gagoe. Ka molomo ke gone o ntse a nna a tlaila ka se ka ka ba ka itse gore o ntse areŋ. Kea go bololela, Misisi, muñoake oa tse-noa. Ga ke ree gore o ja ditlhare ka meno, se se teng tla ga esi. Ke rile kare "tla gae", a nna a re "Chelate eaka e kae?"

Kere, "he dijo di letile"; are, "chelate e kae?"

Kere, "nama ea gago ea sha"; are "chelate eaka."

Kere kare "tla gae;" are "Madi a kea go neileŋ a kae, Molala kooena?"

Kare, "kolojane o shelz; are "Chelate eaka e kae?"

Kare kare, "Misisi, o go letile" a re "Misisi oa gagu, tsamaea ga ke mo itse, ga ke na ntlo, ga ke na mosadi."

Lusiana : Go bua man?

Dromio : Go bua manoake Antifoluse, a latola a ba a nna mogologolo, a re ga ese a ka a ba a nyale, ga na ntlo, ke tsamaea; erile a digela a ntlhanya ka mabole jaana.

Adriana : Coa gape o ee go mo lere.

Dr. oa E : A tia a nte'ekε a mpetsε gape? Nya. Misisi, rema motho o sele.

Adriana : Tsamaca Molala kooena, u sa tsamae ua ea go mo ere ke tla go fapaanya tlhogo ka legofi.

Dro. oa E : Gore a ee go tshegofatsa sefapano sa gofi ja gago ka lecoole mo phogonj eaka? Ga ke ee gope. Fa nka ipapola jalo fa gare ga lona loobedi, nka tloga ka roala tlhogo ea Paseka.

Adriana: He, iesa go inanatha u ee go gorosa munoago.

Dro. oa E . Fa lo nkakgaakga jaana he, a lo itlhoma ke le kgolokoe jaaka futubolo? U nkakgola fano gore a ee go nthagela koano. A ruri ke tla lekanela ke sena tlalo je le shugiloen jaaka ja futubolo :

Lus : He Adriana, mafega a gago a tlaa go senya sephaphela.

Adr : Antifoluse o ira ka bomo. O metse go kgatlha batho ba banoe nna ke jeoa ke bodutu mo tluj. Fa lethologelalo le tiro tsa loloapa di ntshentsε lotlhaa, fa tlhaa loaka lo sa tlhole lo phatshima jaka gae, ke ene o lo timilenj lobone ka bodutu. Fa mabelalo ame a sa tlhole a nale molodi, ke molato oa gagoε. Fa maitisho a me a tsenne, a tsitlisicoe ke ene. Fa a ne a tla a tle gae, a tle go nkgomotsa, nkoo ke sa onala jaana. E lecomo ja enj ja gagoε je le motho o se ka a boela gae?

Lus : Adriana ua boulela, lehufa ja gago le tla gu otisa.

Adr. : Kea itse o koo a sa ntiegele jaana fa a ne a se matlho mantsi. O kile a ncholofetsa sebaga sa gauta, ke se ga ke se bone se. Lefa a ka tlhanoga ka shone kene ke sa re sepe fela fa a ne a mpolokela lorato loa pelo ea gagoε. Sectsela sa gauta eare go tlamukoa bobo se padimoge, leina ja monna le jonε le ntse fela jalo; boferere le itshekotogo dia le silafatsa. Jaanonj ke bona fa bontle joaka ho sa tlhole bo tlala ka ithlo ja gagoε, jaanonj ke tla lela ka

jo bo setsen gore bo padimo'oe ke dikeledi, ke be ke shoe ke ntse ke lela.

Lus : Kana mentla go boulela go fetotse batho ba bantle dimatla.

KGAOLO II. Tema I.

KO GOORA ANTIFOLUSE OA EFESE

(*Ga tsena Antifoluse oa Sirakuse*).

Ant. oa Sirakuse : Ntekane cheletse e ke e neetsen Dromio e ko oteleñ, e bolokegile. Moiala eo o maatlametlo Dromio, jaanon o ile go batla monoagoe...A, ntle ke eo oetla eo !

GA TLHAKA-TLHAKANA GAPE.

Go rileñ, monna, a tlhapedi ea gago e fedile jaanon ? Etle ere fa u batla mabole o tshameke ka nna gape. Kana uare ga o itse otelae ea rona : goo sco koo boioke madi ; Misisi o go romite are u tle go batla nna mogatse, o ntetisitse dijo ; a u no u tlhapecoe ke ditlhama tsa mono u ntse u ithamaka jaka setseno jalo ?

Dromio oa S . Nna, ke le kae ? A ekile are ke na nao ka ithamaka ; fa kae ? Fa esale u nneela cheletse ka mosho ure ke e go e bo'oka ko oteleñ, ke loantlha ke rakana nao fano.

Ant. oa S. : Lefereferere ke oana a uare, kea aka ? A ga se uana u no ntso phethekganya loleme ko maraken, ka re kare cheletse eaka e kae, uare u potologije motolo oa fitlhela ke nyetse Misisi le ditinare di ntetile ; a jaanon ua itatola ?

Dro. oa S. : Ke itumela thata, muoaka, go bona u le mo tlhapedij e e kana ka e. Se se ten ga ke itse gore e lebiaa kae, u ka ka ua nkanololela.

Ant. oa S. : A u nchotla ka bomu u ba u ntsenya monoa-

na mo leitlhong molala kooena, u mpala meno ke ntse ke u lebile? A u gopola gore kea tshameka! Choara he, choaraia u le utloa: "tla! tla! tla!" (a mhophaka ka mabole.) Ereka care u ntso itlotlona ke nne ke go reetse, molala kooena, jaanon u'ntshitse kala ea gago; care lefa ke tlhoafetse u nno u ntlhapelole?

Dro. oa S.: Gai, Morena! Kea utloa, fela ga u itse gore o mpolaelan?

Ant. oa S.: Kokobele li fofa gole lojola; fa tlhaka di phaphalala, go nna sethukuthuku, di noanoaeli di ee go inaralaga. Mafoko a mojona motho sa tlhooa; fa u rata go nyasia le nna u ithute sebopego sa me, u rulaganye dinyao tsa gago kafa ke cogeloan ka ten; esen jalo ke tla tlhapola pounama tsa gago ka mabole mo phogoaneng.

Dro. oa S.: Mo phogoaneng! A ko mpolelele gore tota ke sentse, fa tlhogo came e tla be no no e thulakoa jaka ea pheleu jaana? Kana nka bona kae thula koma, ka ikomakomela ka ene: Mentla fa nka aga ke thulakoa jaana, boko joaka bo ka tloga joa felela mo maruding. Mojoaka, mpolelele gore u mpolaelan!

Ant. oa S.: A g'o itse?

Dro. oa S.: Lefa ele sepe, mojoaka; ke itse fela fa u nthubakile, se u se nthubaketse shont ga ke se ite. Mpolelele molato oa me.

Ant. oa S.: Sa ntlha, makgakga a gago ko maraken; sa bobedi. u leka go nkgakgafalala gape fano.

Dro. . Abo motho a kile a shoela letlona e se nna! Kea gu leboga, mojoaka, go nkabela diketeko ke sa di bapala.

Ant. : Didimala, motlhanka, ka mosho ke tla go chuisa ka dikabelo u sa di ketekela.

(Erele ba santse ba ganetsanya ga bo go tlhaga Adriana, le Lusiana.)

Adriana: He, he, Antifoluse. Shoshobaganya sefatlho-

go u ikgakatsc, kea hona pelo ea gago e gapiloe ke mosadi o sele. Ga ke tlhole ke le Adriana, mogaco. Ene eare re le mmogo ke utloe u ikana u re ga go sepe se ka ba sa re tsenan̄ gare ;

Ga go mosadi o lencoe le rategan̄ jaka ja me ;
Ga go pono e kile sa kgatlha nyetsc ea leitlho ja gago ;
Ga go na sepe se go natefelān̄ jaka kamo ea seatla sa me ;
Ga go mojo o go natefelān̄ jaka nna ;
Ga go sepe se ka re tsenan̄ gare.

Fa gompieno u tla be no no u ntlhanogetse jaana, go na ga nna ga tsamaca-tsamaca jan̄ ?

A u ithutla mo go nna he ? Mma ke go bololele, moratioa : fela jaka u sa kake ua rothetsa thothi ea metse mo letsheng, ua boca ua tla go e inola e ntse e itekanetse (e sa oketsega, e sa okocologa mo metsing a letsha), ga u kake ua ithutla mo go nna u sa nkgarola.

Kana mme u ka utloela gotoe ke laoloa ke lonao u ka tlhabega ; kgono ua utloa gotoe mmele oa me o o kgethe-coeng uena, o kile oa ulola sekukuni, u ka nkgola mathe ua utleka : ua nja mediape uare u manolola bo-moga mo letlalong jaaka ja boferere, ua kgaola mhitshana ua kemo mo monoan̄ o oa bolosara, ua ba ua lala u ntlhadile ; mme bona jaka uena u kalakatlega jaka poo ea mariga. u peka madi a me ka madi a dibataladi. Kaitse fa nna le uena re le nama ele noe fela, mme u tsamaca u i-cok tsa, ke tla aga ke mokona ditshia tsa mkekukuno ea gago. Antifolose, ithuanye le diphatsa tsa gago tsa kemo, u lese mekalakatlego. Go thusan̄ fa nkare ke babalela senyonyo sa phatsa tsa rona, uena u di tlontlolola!

Antifolose oa Efese : A u bua le nna, mohumagadi ? Kaitse ga ke go itse ! Ke nale ura dile pedi fela mo Efese. Ke moen̄ mo toropon̄ ea gaeno fela jaka kele moen̄ mo mafokuy

a gago. Ke re ka iphata megopolo le ka gopε, ke se ke be ke tlhaloganye gore u ntsoo reŋ.

Lusiana : Aubuti, lefatshe le go tghanamologetse' leŋ gole kalokalo ? U simolotse leŋ go shotla ka mogaco ? Fa u ntsha Ausi lenyololo, tadi e ntse e amusa jaana, ua reŋ? Kaitse o gu rometse molaetsa ka Dromio are u tle diŋ.

Ant. : "Ka Dromio ?"

Dromio : "Ka nna, leŋ ?"

Adr. : E, ka uena, ua fitlha uare o go kgoathisitse a intatola are g'ana ntlo, g'ana mosadi.

DITLHALE-TLHALE TSE LOBOOA DI BONANA MONOKO-PELE.

Ant. oa S. : Dromio, a u kile ua bua le mohumagadi eo ?

Dro. oa S. : Nna, Rra, ke se nke ke be ke mmone ; le goka le bogologolo.

Ant. oa S. . Ua aka leferefere kooena, mentla mafoko a gagoε a dumalana le a u no u a mpollela ko mmarakenŋ?

Dro. oa S. : Kare ke se nke ke mmone fa esale ke tsaloe.

Ant. oa S. : Kana le uena u mo utloa jaaka a re bitsa ka maina ; fa ese uena u e mmoleletsenŋ (fa ese setlhodi) maina a rona o a bolelecoe eŋ ?

Adriana : Kalakatlego ea gago e go fetotse seapu jaanon g'o tlhoie u tshaba le go latlhela nca tlhoŋ ; ua tle u ee mo-shojane le molala oa gago go itimokanyetsa mogaco. Felela foŋ u se tlhole u oketsa tshiamo'olo eo ka ionyaco. Ntlo ; ke tla ichophela ka lecogo ja gago. Ulogaga, monna oame, nna ke pota-dikgagane.

Ant. oa S. : He, a mosadi eo o bua le nna ? Amaruri o ntlhomola-pelo. A ke mo nyetse ke thulametse kampo ke gone ke robetsenŋ, kea lora, ke ithaea ke re kea utloa ? Tsebe tsa rona le matlho di dimokanoε eŋ ? Se se tenŋ, ke

tla ea nae ke ee go tlotlhomisa motlhodi oa manyobonyobo a.

Lus. : Dromio, garagatshaga u rae bat hanka ba baa kanye dijo.

Dro. oa S. : Thaka'bo e kae ! Amaruri re gorogile mo nagen ea ditlhamane. A jaana pholofolo tse re buaη naco tse e tsamile ke batho, a ga se bo tikotoshe, merubisi le badimo ? Fa re sa ee nabo ba tla re thubaka, ba re hupetse meoa, ba re je nanη, re thunye mebele.

Lus. : U nts'u nqonqega ule uesi jaana uareη, khukhu ko uena ; seboko ke uena, sefalele, seapu, seiaie k'uena !

Dro. oa S. : He monjoaka, ke fetogile, a ga se ?

Ant. oa S. : U tlhakanye tlhogo, ele ruri, fela jaaka nna.

Dro. oa S. : Ga se tlhogo eosi monjoaka, le sehopogo sa me se bopologile, ke fetogile choene.

Lus. : Fa u bopologile mme u pitse.

Dro. oa S. : Ehe, a ke shone se basadi ba mpalamanη jaana gore ke be ke eletse bojanη ? Ntla nkabo ke itse leina ja gagoe jaka a itse ja me.

Adriana : Ntlo, ntlo ga lo holo go nchotla, motho le molala oa gagoe ba mpataganetse ebile ba imphimodisa dikeledi ka monoana. Ntlo, megopo ea tsidifala, Dromio disa kgoro, Antifoluse ntlo, gompieno rea go jela ko tuiη ea godimo, ke go tlotlhora manenekoanyane a u a kgotsheη. Motlhanka, ere fa monoe a tla are mujoago o kae u re ga eo. u se ka uaba ua bulēia ope. Lusiana, nnaka, ntlo.

Ant. oa S. : He thaka, go le ke le mo lefatshen, ke le kologodimonη kgono mo dihelen, tota-tota, ke fa kae ? A ke thulametse kampo kea utloa, a ke itekanetse kampo kea tsenoa ? Kampo ke bonoa ke batho ba banoe fela nna ke sa ipone ? Gatoe uare go fitihela pina e binoa u e bine. Ke tla ira jaaka bare ke irē, ke reetse ditaelo tsa bone, ke ire se ba reη ke se ire lefa ntle bo ke dirēla mo lotlatlanen.

Dro. oa S. : Muñoaka a ua ntetla gore ke disê kgoro ?

Adriana : E. fa u ka bulêla motho moñoê nka go kgoba
ogata.

KGAOLO III. Tema I.

(*Ga tlhaga Antifoluse le Dromio, ba Efese, ba nale Anyeloi
le Balthasara.*)

Ant. oa E. : U tla re ichoanela, Mr Anyeloi, care fa ke
siiloe ke dinako mogatsake a fetoge sekoere. U fitlha u
nthapelêle u mo rée u re ke ne ke diiloe ke uena, ko chapon
ea gagu, u loga sebaga sa gagoê sa gauta, u tla coga u se lere
ka mosho. Me nna ke tiholeloa ke semat'a sa motlhanka
ke se, se mphitlhetsê ko marakenj sare ke se itelê, kare se
njetse madi, ka itatola mogatsake. Eu he, Dromio, go-
mpieno u tlhapecoe ke tihama tsa mebidisho ea naga efe ?

Dro. oa E. : U latola fela, Morena, ke itse se ke se bonyej.
Dipadi tsa gago di sale mo ditsebenj tsa me, u itatola ka-
gobo dithupa di sa choane le tlhaka tse di koadiloenj mo kha-
nenj tse motho o senanj go itatola seatla sa gagoê. Fa thu-
pa ene ele mokoalo di koo di nehupela, di go athola.

Ant. oa E. : U esele, Dromio.

Dro. oa E. : Go ake muñoaka, ka jaanonj ke bona ke u-
bulakoa fela jaka cone. Se se teng ke ne ke choanetse go
raga jaka esele gore ba-nkubudi ba nkatoge.

Ant. oa E. : Tsenanj baccho, basadi ba re letile. A, me-
ntla kgoro eame e kopetoe, motlhanka tsena u re bulêle.

Dro. oa E. : Dikeledi, Madipodi. Mosadi-oa-ma-ope,
Makomana, Kegomodicoe, bulêlan kgosi ke e e gorogile !

Dro. oa S., (*Mollung*) : Setlashu ! Seapu, kololo, seeleele !
Tloga fa kgorong eo fa u sa rate go sesa hosigo u kotame-
tenj. A u comile basadi he, u palékanya maina a bone jaa-
na ? Ere neoa batho ba ba nyetsenj ba t e ba imeloe ke mo-
sali ale esi, ba gago ba kana kanj ? Tlogela secoa'lo o kgo-
tlhomle konj !

Dro. oa E. : He, Modisa oa kgoro, u tsenyoe enj ! Kaitse moqoa rona o fa ntle a re u mmulele.

Dro. oa S. : Mo rae a kgotlhomelc ko o coan tenj, fa a sa rate nao usa gagot di nparela mbu.

Ant. oa E. : Emanj o buanj mo tluj ? Bula !

Dro. oa S. : U mpoletsanj katloko ? Nkaraba pele ke gone ke tla go bolelelanj gore ke manj ?

Ant. : Uicoaletse mo tluj ke e agile jaana he, u manj ?

Dro. oa S. : Leina jame ke Dromio, ga jaana ke nna modisa oa kgoro.

Dro. oa E. : He khutsana kooena, a u ucuile tiro ea me le leina jame ? Bula !

Lusiana (*mo tenj*) : Tlathladuane e e mo kgoronj eo ke ea enj, Dromio ? E be manj ba ntse ba tlhodia ka ke ntle ?

Dro. oa E. : Losi, bulcna muqoago.

Losi : A benj baa ka babedi, he ? Eo moqoe o coa kae ? Mo rae a ee koo ; o di tlhaoletse di bekeroe.

Dro. oa S. : Ga ke itse gore a bare leina ja gago ke Losi ; fa leina ja gago ele Losi, mme umheferile sentic Losi kooena.

Ant. oa E. : Dikhutsana ke lona, re bulelenj !

Losi : Ka ntata canj ?

Dro. oa E. : Muqoaka, khoanya mojako thata.

Losi : Mo rae a o khoanyc o bo o opc !

Ant. oa E. : Lekgabunyane kooena, u tla lela amaruri, motlhanj o ke thubanj secoalo se, ke tsena moo.

Losi : Se thubc, bare go nale setokisi ko chakanenj.

Adriana (*mo tluj*) : He, bathanka, loare tlathladuane ekanakana e ke ea enj kafa ntle ?

Dro. oa S. : Ga ke itse, Mma, kea bona toropo ea ga e-
io e saila basimanyana ba ba sa utloenj.

Ant. oa E. : (*Ka ko ntle*) O ! a kooena mosadi, u ntse u e kae ke sale ke kolotiscga kafa ntle jaana ?

Adriana : O nthā' are mosadi he, a ke mogatsē ? Mo rēnā tlogē fa kgoron, fa a sa rate go di ema-ema.

Anyei : Fa re batla iketlo kgono kamogelo mo tluṅ e gompieno, barēna bame, re tla lala re batli-
le gocoana loa phiri.

Balthasara : Nna kare, fa ba ka re shupetsa iketlo le ka-
mogelo, ba re re tlhophelē re ka di kakara
coopedi.

Ant. oa E : He, botubi jo joa gompieno ke joa kae, ke i-
dioan ntlo ele eame ? Dromio, ea go nteretse
kufutu ke tle go thuba secoalo se.

Dro. oa E. : Ga u ake muṅoaka ke se se thujoan. Ga ke
itse gore fa kobo tsa gago di ne dile lotsatsa
u ko u reṅ, balala ba gago mo tluṅ ba ora
uena u gatsitse ke maruru ko ntle. Batho
ba ka ntirela gau sa lonaka loo nna nkaa ja
ditlhare ka mēnc fela jaka sejakare ; me fa
u re u tla thuba secoalo, kaitse secoalo ga se
lefoko le thujoa-thujoan mo phatlen le mo
mokotlen oa moṅoe le moṅoe.

Dro. oa S. : Eo o thuban sethubegi seṅoe fano ke tla
mo thuba logata gore a ba a sale a akanya
ka lophēgo. Re tlhokomologē lo kgotlho-
melē koṅ.

Dro. oa E. : Ako lese kgotlhomelo u mpulelē.

Dro. oa S. Fa kgomo di se na go mela diphuka, pitse di
se na go mela dinaka.

Ant. oa E. : Motlhanka, tloga u nteretse kufutu ea tshipi
ke tle go thuba secoalo se.

Balthasara : Iketle, Morena ; a go se nne jalo, u ka tla ua
bo u itshenya leina, gore batho ba ba ba be-
laelē tlotlo ea mosadi oa gago, ncoa a ese a

ka a e tlontlolole. Jaka u itse botlhalo le joa gagoe, senyonyo sa gagoe le bori dia mmuelela. Nna kare tiro e ea gompieno ke leano, o tllhabana le manaba manoe a re sa a bonej ; o tllhabana nao ka tsela ngoe e e itsioenj ke ene esi. Ntheetsa, Morana, ke dumela sentle gore o tla go bobolelala u bo u tllhaloganye kafa o re coaletsenj ko ntle ka tenj. A re tsamae ka bonolo re ee go ja ko otelej, me etlare maitsibooa a go kanololele bokace le bocang joa madiridiri a nako e. Fa u ka thuba secoalo monoa me, batho ba ba loleme ba tla gasagasa leina ja gago ba gu balabalele ka dipalabalo tse di tla gu silafatsanj, tshila di be di ee go leshoefatsa lorole loa phupu ea gago. Loleme loare go ichukunyetsa felo, lo tllhomamele rure, lo iphetole boshoa joa lotsalo loa ntlo eo. Tlogela re ee go ja ko otelej, dilo di tla a sala di siama.

ant. oa E. : U mphentse, Morana, ke tla tsamaea ka ti dimalo ke ee go batla tllhapedi go sele lefa kele mo pitlagonoj e kgolo, tllhapedi ele thata-thata. Ke itse mosetsana monoe eo o mabololo, eo o maatlametlo, ka pelo le ka sebopego, ka mabogo le ka molomo. A re ee go ja ko ga gagoe, lefa Adriana a bo a tla nkgobolola. Uena, Anyeloi, boela ko chapoj ea gago o ee go lere sebaga sele sa gauta ke tla ea go se nana Mmanoko, mosadi eo ke renej re ee go ja ko ga gagoe. Ere ka ke kopeloe ko ntle ga kgoro ea ntlo eame, ke tla ntsha Adriana lenyololo ; ke tla ea go

konyakonya ko matlun a sele, ke bone gore
a le gone ke tla lela.

Anyeloi : Kea utloa, ke tla rakana le lona ko ga 'Ma-No-
ko ka ura e e mo tenj.

Ant. oa E. : Itlhaganle, motshameko oo o tla ntamusa
tshipi e telele.

KGAOLO III. Tema II.

(Mo tlun, ke Lusiana le Antifoluse oa Sirakuse.)

MO FIFING GO SA CHOARAGANOA KA DIKOBO.

Lusiana : He Buti, lefa gotoe malebadi losho, a ruri-ruri
u lebetse moetlo oa monna mo tlun ea mogatsa. Lefa u sa
mo nyalala lorato, u mo nyaletse dikhumo tsa gagoe, u re-
telaeloa enj ke go kokorietsa Ausi fela ka ntata ea dikhumo
tsa gagoe? Fa u le matlho mantsi, ga u bokalatse dintshi
ke enj ua bipa lorato loa chokamo, Ausi a se ka a lemoga ma-
tlho a gago, ua itshegetsatsa lolome, lo se ka loa go athola u
ntse u utloa. A u kile ua utloa legodu le ipaka? Kaitsa-
ne u leofa gabedi, ka care u sena go nyafalala mogaco u bo-
oe u mo ngomole pelo ka meipako. Mashula otlhe a o-
kedioa ke mafoko a a mashoe. Fa e koo care lo tshegisa-
na le basadi ba sele lo re bolokele e lenj lorato loa rona, re
koo re dumela gore loa re rata rure. Tswana tlhe mo tlun
u gomotse Ausi, u mo nametse u nne ure mogatsaka. Mo-
tlhamonoe mabela ke motshameko o o itshephilenj, bogolo
fa meboko e gatelela kganj.

Ant. oa S. : Mohumagatsana oo o botshe, le leina ja ga-
go ga ke le itse. Le dikgakgamaco tse u pakolaj leina ja-
me ka cone ga ke itse gore ke tsa malepa a ba-kae; nthuta
he, sebopioa se se ntle, kafa nka akanyanj, ka bua nau ka

gone. A ko sirololale kiconyana eame e e fokolan dipho-sho-phosho le sephiri se se bipiloen ke mafoko a gago. Ke enj u nkgapa ditihaloganyo jaana, u di natlola-natlola mo go nna, u di isa nagenj tse ke sa di itsenj, nna ke sala ke kaila-kaila fela ? A u ledimo, u ntlhodile sesha ? Nthorobanya he, u ntshelapanye ka dipheko tsa gago, ke tla inc-la. Se se tenj fa e sa ntse ele nna, mogoloo gase mogatsa-ke ; ke se nke ke mo nyale. Ga ke na dichoaello diphe tsa bonna tse elenj tsa gago tse ke di mo thukuthan. ga kea tlhakanela ntlo lefa ele phatl le ene. Fa go na le maikutlo a lorato mo go nna, ke a a kabamelan uena fela. Raea mogoloo ure a se ka a nna a nthela dikeledi. Fa u bina koma tsa lorato di ikopelale, esenj mogoloo, ke gone ke tlaa robegan ditokololo.

Lus. : He, Aubuti, a ua tsenoa ! dilo tse u di buanj tse e dilo dij ?

Ant. oa S. : Ga ke tsenoe, ke bona lo 'nyadisa ke sa itse gore lo'nyadisa ka kae. Thokgama moratioa, ke go lebe, u ntage ka lorato.

Lus. : Buti, ga ke moratioa oa gago. Leina jeo le leban-nye Ausi.

Ant. oa S. : Se re Ausi, gore monna Ausi ; kooena mora-tioa oa ka, botshe joa pelo ea me, dijo tsa me, 'tlotlo jame, maikaello a dikeleco tsa me, legodimo jame ja fafatshe, loruo loa 'godimo jaaka.

Lus. : Kaitse kare matshetshe ao ga a lebagana nna, a choanetse Ausi.

Ant. : Fa go ntse jalo mme ke uena Ausi, gonne nna ke bona uena fela. Ke rata uena uesi, ko'ena uesi nka pata-gananj nau : ga u na monna, ga ke na mosadi, nnaea sea-tla.

Lus. : Mma ke ee go bitsa Ausi, ke tle go lo atlanya.
(Ga tsena Antifoluse le Dromio ba Sirakuse).

Ant. oa S. : Go rileŋ Dromio ; o itlhaganeletse kae ?

Dro. oa S. : A ua nkitse moŋoaka, mpolélela : A ke motlhanka oa gago, a ke Dromio, a ke nna na ?

Ant. oa S. : U Dromio, u motlhanka oame, k'oena oena.

Dro. oa S. : Ke pitse, ke motho oa mosadi, ga ke nosi, ke mmedi.

Ant. oa S. : Motho oa mosadi ofe ? U mmedi kakae ?

Dro. oa S. : Ke mmedi ; mosadi moŋoe mono are ga bologo go nteta, o ntsentse chuanen, a re ke monyetse ka molatla, o nkakatletse are ga tlhole a ntesa.

Ant. oa S. : O go gapa a go itsetse kae ?

Dro. oa S. : O nkgapa fela jaka kgomo gotoe eare e bona moŋere mmu.

Ant. oa S. : E mo kae ?

Dro. oa S. : Setoto se se sisimosan mmele, se monna o sa kakeŋ eare a bua nasho a tlhoka go sisimoga. Ke mokodue bobé, ga ke na mmele o o ka tlolan dicholo tse di kalokalo ; gonne fa ele nyalo rure ke nyalo e e mahura.

Ant. oa S. : Nyalo ea mahura en, Dromio ?

Dro. oa S. : Muŋoaka, mosadi eo ke lelata je le apaean mo tlun e mahura a dinamata tse di jeoaŋ mono a éléla mo mmediŋ oa gagoe. Ga ke itse gore nka iran ka enéfa e se go mogadika ke ira lookoane. Mahura a gagoe a ka chubeloa le makgasa a gagoe a ka gakolosa maruru a kgoedi ea Setebosigo. Fa lefatshe le ka chubeloa, le kaa sha ja feta, dicholo tsa gagoe di sa ntse di chanchanyega.

Ant. oa S. : A o mmala ?

Dro. oa S. : Mmiroa fela jaka mosidi oa tlhako tsa me, a fitlha a choanologa naco fela ka gore coné dia phatshima ; ene mehuhuco ea gagoe ekete ekare motho a e ralala a e roléla dicta.

Ant. oa S. : Eo ke kgetse e potlana motlhanka, mohu-

hucco ga o kgomarele o tlhacuiwa ka metse. Leina ja gagoe e manj ?

Dro. oa S. : Diele, morena, g'o kake ua ba ua mo tlhacoa. Bare ina lebe seromo ; ka maanete diele tse pedi ga di kake tsa ba tsa shoetsa moikgatlho oa lotheka loagagoe. Le moroalala oaga Nooa ga o kake oa ba oa mo tlhacoa.

Ant. oa S. : Kana o sephara janj ?

Dro. oa S. : O kgolokoe fela jaka lefatshe : Ga na bolelele lefa ele bophara. Go coa ko tlhogong go ea ko serethenj bolelele joa gagoe bo kana fela ka bophara joa go coa fa nokeñ ea gagoe ea molema go ea ko nokeñ e e ja. Fa u mo dikologa u ka bala mafatshe mo go ene fela jaka mo mmanj.

Ant. oa S. : Fa eete o kgolokoe jaana, mafatshe a o ka a balanj mo mmediñ oa gagoe a fakae ?

Dro. oa S. : Ke fitlhetse Fora a phekame mo boshonj joa gagoe a aba ntoa e ikeetleetsa go tlhasela moriri. Engelane ke mmonyee mo seledunj ka mo itse ka molapo oa lecoai o o elalelanj fa gare ga Fora le Engelane. Sepania ga kea mmona ka matlho ke mo dupeletse ka nko mo moenj oa gagoe ; dikaka tsa Skotlane cono ka di fitlhela mo legofinj ja gagoe.

Ant. oa S. : Irelane ene ale kae ?

Dro. oa S. : Mo maragonj, morena, ke mo itsile ka lico-botla.

Ant. oa S. : Amerika ene ale kae le India ?

Dro. oa S. : Mo nkong, a kgabisicoe ka dipetela, dirubi, dikgoto le disafira. Dietsela tsa nko di komakometsa Sepania ebile bo magalamashuke ba Sepinola ba iketleetsa go tlhasela nko.

Ant. oa S. : Bo Belje bone bale kae le Holane ?

Dro. oa S. : Ga nka ka mo kelekela ko tlasetlase jalo ; a

ko utloε tlhe moloji eo o kalo-kalo are ke mogatsake. A i- kana a nna are "Dromio o monna oa me." A mpitsa ka le- ina a mpolεlεla dikhutsana-khutsana cotlhe tsa mmele oa- me tse di itsioeη ke nna kele nosi, jaka lobadi lo lo mo le- getleng le kgoto tse di mo thamunη le mo legoafeη. Aba a nchosa, muηoaka, ka tshaba ka coa ka sia kare o tla ntoa.

Ant. oa S. : Tloga u εε ko mmileng u εε go bona gore phefo e coa kae. Fa phefo e coa sentle ga nke ke lala mo- no. Tsamaea u εε go bona gore a ga go na mokoro ope o o bololay, ere fa o le tēη u ee go rakana le nna ko marakeη. Batho ba mono ditlhodi. Botlhe ba re itse boshole le bo- tsetse neea rona re sa ba itse. A re belese, re gate re tsa- maε.

Dro. oa S. : E, muηoaka, fela jaka motho eare a tshaba phiri a sie a ba a phaphathege, le nna ke tla patakela jalo ke tshaba moloji eo o reη ke monna oa gagoe, nkile ka mo nyala.

(*A coa.*)

Ant. oa S. : Motse ono ga oa aga batho o agile batha- kgathi. Dromio ga ake ; ke nako rure gore ke tloge ke tshabe. Mosadi oa ntlo ele eo o reη ke monna oa gagoe, ke mo ila lofefehu. Monnaoe eo montle-ntlε a eme le a ntse fatshe ; eo o raraanyanη mogopolo ka loleme lo lo molcoea ene o batlile go ntlhanola maikutlo ke ntse ke utloa. Fa ke tshaba go tsiedioa ka dipina tsa gagoe, 'me ntle bogolo ke ka ikaba ditsebe ka boka.

(*Ga tlhaga Anyeloi, ka kgakgamaco engoe gape.*)

Anyeloi : Mestere Antifoluse !

Ant. oa S. : Leina jame, jee.

Any. : Kea itse fa ele leina ja gago, ke bitsa oena, sebaga sa gago ke se. Ke rile ke tla gu fitlhela koga 'Ma-Noko,

jaaka ke ne ke sholofeditse, sa ntia ke santse ke se folo lala. Tsaea sebaga sa gago ke se.

Ant. oa S. : Ke se ise kae ?

Any. : Jaanon u botsa nna, a ga se sa gago ?

Ant. oa S. : Ke se nke ke re u ntogela sebaga.

Any. : A jaana u lekanetse. Kaitse ga ua se laetsa gangoe fela kgono gabedi. Fa ke bala paka tse u se mpoditsej ka cona di ka choara mashome a mabedi. Se tse u ee gae u ce go katisa mogaco ka shone.

Ant. : Tlhoatlhoa ea shone ke enj ke go duela esale gale, esere kgono oa eloa ke sebaga le matane ?

Anyeloi : U maatlametlo, morena. Sala sentle.

Ant. : Ga ke tlhole ke itse gore nka re. Se se tenj ga go motho ope ekarej a neoa sebaga sa gauta se ntse jaana a se gana. Ke tla ea mmarakenj, ke ee go leta Dromio, cre fa are go nale sekepe se se bololanj gompieno, ke lale ke dule mo motsenj ono.

. KGAOLO IV Tema 1.

(Ga tsena Morekisi, Anyeloi le Lopolisi)

MARU A TLOGA, A DUMA KA DITHATLA.

Morekisi : Ua itse, Anyeloi, u sale u nkolota chela ka Pentekosta ke sa gu choenye. Gompieno ke mo tselej ke ea Persia ; ke batla chela ea tsela, ntefa ka bonako ; esenj jalo, ke go nela nca ea melao ke e.

Anyeloi : Ke nale madi a sebaga ko go Antifoluse. A kana fela ka mojela oa me mo go uena. A ree ko tluj ea gagoe o tla fitlha a ntuela ke ikgolole.

(Ga tsena Antifoluse le Dromio ba Efese.)

Ant. oa E. (a raea Dromio oa E.) : Ke ea ko chaponj ea mothudi oa diorolosi, ke ea go tsaca sebaga sa gauta tenj

ke se isetsa 'Ma-Noko. Uena ea ko setoropu u ee go nthekela thudi ke tla e naea Adriana le matlakala a gagoe a a tlhotse a ncoaletse ntlo ele eame, ke bone gore a dihuba tsa bone di tla kgaba ka dithapo. A, mentla mothudi ke eo, kea bona o lere sebaga, ithaganele u rere thudi.

He Anyeloi, u tlhotse kae ? U ntesa ke ea go aka ko ga 'Ma-Noko, kere vetla, u mo leretse sebaga? Mmentla motho oare go ikanya uena a bo a sa itse se o se choereng. Ke sale ke tlhola ke letile lefela, ke sa bone sebaga, ke sa bone mothudi !

Anyeloi.: He, ga ke na nako ea metlhago, lokoalo loa palo ea sebaga sa gago ke lo, lo bolela bolele, le bokete, le boean joa gauta ; ntsha madi, Morena. Ke nale dishuga le monna eo, o batla madi : mokoro oa gagoe o mo letile oa tsamaca, lefa ka bonako. Dishuga tsa gago, mogo nna, di feta mojela oa me, mo go moeng eo, ka dukata dile tharo tse di nan le moco.

Ant. oa Efese : Ga ke na chelete mo kgetsing ebile ke sa nale tiro mo toropu ; tsaea moeng oa gago o ee nae ko ga me, u fithe u shupe lokoalo u re mosadi a go duela, u mo neele sebaga, ke tla go fithelela.

Anyeloi: A sebaga u tla tla nasho ?

Ant. oa E. : Nyaea, ea nasho e se re gono ka diega.

Anyeloi: E, mme se lere koano, ke diile motho oa batho o ithaganelelela sekepe sea mo sia.

Ant.: Kaitse mme ke nna ke ne ke choanetse go gu kolotisa, ka u tlhotse u nchoarisitse logaga ko ga 'Ma-Noko ; ere ure ke se ka ka go sekisa jaanong ebile ke uena u mpuisan katloko.

Morekisi : He, banna, nako dia feta intlhaganeleeng.

Anyeloi : Antifoluse, utloa thle motho o mpatla madi, lere sebaga.

Ant. oa E. : Gare isa sebaga ko mosadi, o tla fithelela a go duela.

Any. : Monna s'onts'o ithamaka, u itse fa sebaga se le mo go uena ke se go neetse ; u ira jaṅ ?

Anti. oa E. : A jaana ga u ntubele. Sebaga sa ka se lero koano ke se bonε.

Morekisi : He, motho oa batho ; nako ea me ga e kake ea seṅoa ka bomo jaana. Nkaraba, u sa nkarabe kea mo golega.

Ant. oa E. : Ke go arabe, ke na naṅ le uena ?

Any. : Madi a sebaga same.

Ant. oa E. : Fa ke se ke amogele sebaga ga ke go kolote sepe.

Anyeloi : Kaitse kare ke go neile sebaga.

Ant. oa E. : Monna oa ntshiamololela g'o s'o k'o nnee sepe.

Anyeloi : Ke siamololeloa ke uena ka meitatolo ea gago ncoa sebaga se le mo go uena.

Morekisi : Polisi, mo golega ga ke bolo go kolotisiao.

Lepolisi : Ka leina ja kgosi ea Efese, dinti tsa molao oa Efese dia gu tlama.

Anyeloi : Tatofaco ea gago e nkama mashoε. Kare u ntuelεε molato o. Eseṅ jalo re golega mmogo. Ke go neela konstabole eo.

Ant. oa E. : Ke go lefεε tlhotlhoa ke sa e amogela ? Nkgolega, seiaie ko uena, u tlo u di game u sa di tlhapla.

Any : Kea bona Antifoluse o ikaeletse go ntshenya leina mo gare ga batho. Fa u batla go ntshenya mme bogolo re tlaṅoa mmogo. Lepolisi, madi a gago ke a, mochoare.

Lepolisi : Ua utloa he, Antifoluse : Kea go choara, tla le nna.

Ant. oa E. : Kea utloa, ke tla ea nao go tsamaea ba gaecho ba tla go nthekolola. Uena Anyelo, fa u ntshamekela ka teronko, digautanyana cotlhe tse di mo shopoṅ ea

gago e tla ira tsa bangoe.

Anyeloi: Me u tla lala u dumetse gore go nale molao mo Efese, ke se nke ke tsejoe kgonarij ka ditlhong tse di kana ka tse tsa gago tse.

(*Ga tsena Dromio oa Sirakuse.*)

**MAOELANA A SANTSE A TSHELEPANA A GAKISA
BEN-GAE MAFOKO.**

Dro. oa S.: Muñoaka, go nalesekepe se se ean Epidamnum. Se o tse, se letile muñoa shone, etlare a palame se be se bolola. Ke rorile thoto ea rona ka ea go e pega. Ke rekile dijo, lookoane le ditlhare, methusho le methushoana eotlehe e e tlhokafalan mo loetoj. Phfo e coa sentle, bo matrosho ba ipaakanyeditse go shapa makadiba, ba letile muñoa bonc fela le uena.

Anti oa E.: He a ua tsenoa seapu ko'oena; ke sekepe sa ga man se ntetilej?

Dro. oa S.: Sekepe se u rilenj ke ee go se tlhola, uare ere phfo e coa sentle, ke reke ditekete mo go shone.

Ant. oa E.: Didimala; ke tla tsaca kganjo ke nale nako ke rute ditsibe tsa gago go nthetsa sentle; ga jaana ke sale mo sepitlenj. Tsaca selotlolo se u tabogele ko go Adriana ure, mo letlodinj je le bipiloenj ka khai ea ma-Sholomane, go na le sekgwama sa dichelate, a itlhaganele a tle go nkgolola. Ua mpona, ke isioa chankanenj, siana thata, molala kooena (*A kgoedioa*).

KGAOLO IV Tema II.

(*Ga tsena Adriana le Lusiana.*)

KO GAE.¹

Adriana: Ao Lusiana nnaka uare le uena Antifoluse o na a re o a go racla. A jaana ga u mo tlabe? U bonnye a iran, ua mo raca uarenj?

Lusiana : Pele o latotsa a ba a bidikama, a re ga u na di-choanelo dipa tsa bosadi mo go ene (lefa ebile ele tse di kana ka nko ea loma), a tloga a ikana a re, o moeja mona. Ke rile ka go rapela, a nna are ke go no go ithapela nna

Adriana : A nna a reja ?

Lus. : A bua mafoko a fa ene ele mo phereja ea tshiamo eseng ea bofalele, a ne a ka tsikinya ngoana'motho. A re : ke montle sefathlogo le puo.

Adr. : A o na a bua sentle.

Lus. : He u mpotsapotsa ja? A k'u kokobetse makgoafo u mme ke go bolela.

Adr. : Ke tla kokobela ke reja ke siamololola go le kana kana. Le fa pelo eame e katloile, molomo oa me ona ga oa kabala. Mpolela. Uare segole se bashotli ba reja ke monna oame se ne se ntse se reja ?

Lus. : A monna oa gago jaana ke segole ?

Adr. : O golafetse, o leshoafetse, o shokame, o a tlhotsa, o onetse bosho, bogolo mmele—o choanologile gotlhe-gotlhe. O bosilo, o boatla, o tala, ga na mafoko, mmele oa gago o bopile ka lecopa le rogakile, boboko joa gago jone ke sa bua.

Lus. : Tota-tota u mo iraja fa ele faja goalafetse go feta kgoalafololo? A dio tse makgapha eare a lathegile a lelele ?

Adr. : Bogole joa gago bo bonoa ke matlho aaka alelele, pelo ga e bo bone. Le fa u utloa pounama tsa me di mhutsa, pelo ko taja e a mo rapela.

(*Ga filha Dromio oa S.*)

Dromio. : He itlhaganale ! Letlole, kgetse ea madi, ka bonako!!

Lus. : U fegela jaana ha, u hupedicoe eja moa, Dromio?

Dro. : Macobane, mogatsa munoaka ; lobelo.

Adr. : Monoago o kae Dromio, a o itekanetse ?

Dromio : Nyaea mma. O kankabedicoe ke letlonkana, o mo maleŋ a tau. O phamocoe ke moloi eo o setlhogogo eo o pelo e thata fela jaka tshipi! Senokoane, dimo, eo senaŋ pelo, phiri eo o bofiri bo gaisaŋ joa sebatana; Ramotibane, motiba-ka-lerudi, moathodi oa diferoana, oa ditacoana, le meleloane; nca e e tlhoro choeu e e tlareŋ ka tsatsi ja katlholo e ise baleofi ko moletinŋ oa molelo.

Adr.: Ke eŋ, go dirile jaŋ?

Dro oa S : Ga ke i^tse jaka go dirile : o choeroe; o golegiloe.

Ar.: Uare uareŋ he? O sekisioa e maŋ?

Dro. oa S : Ga ke itse mosekisi, fela ke itse mokgoetsi; ene o roele kokoro e choeu. Itlhaganele u mo romele madi a a mo letlodinŋ a eo go ikgolola.

Adr.: Lusiana, itlhaganene nnaka u lere madi ke ao. (*Lusiana a coa.*) Ga ke itse gore muŋoago o ntse a tsena mo melatuŋ ka kae ke sa itse. A o choeroe mo loshomonŋ?

Dromio : Ga choaroa ka leshomo o thapodisicoe ka sebaga sa gauta; a ga u utloe jaka e tidima?

Adr.: Go tidima eŋ, shone sebaga?

Dro. oa S. : Eseŋ sebaga, tshipi. Nako ke tseo di booa ka morago kea tsamaca. Ere ncoa ke kgaoganye nae ka 2 kloko tshipi ke eo e tanya gangoe fela. Dinako le cone jaanonŋ eare di bona mapolisi di tetesele di kate ka morago.

Adriana : Kana u bua puo kgopo jaŋ? Nako e kata ka morago ereŋ, e tshabaŋ bo e nale dishuga?

Dro. oa S. : Nako e ile bankroto. Ga e bolo go tshela ka bogocoanyana mejela ea cone e feta maruo. E ucoa dipaka bosigo, e di ucoe motshcigare, ke shone se eare e bona lepolisi e be e tlolela morago ura.

(*Lusiana a booa.*)

Adr : Chelate ke eo, Dromio, garagatshaga u ee go lere muŋoago ka bonako. Lusiana, ntlo re itapolose, nnaka,

ke imcloa ke maikakeco. Dithonj tsa me di kgolo, ga kea tlotlologa ke shule.

KGAOLO IV Tema III.

(Ga tsena Antifoluse oa Sirakuse.)

Ant. oa S. : (*A bua ale esi*) : Rure motho ga kake a ba a re ke moenj mo nagenj eno. Monoe le monoe eo ke kopanañ nae oa ntumcdisa a ba a mpakola ka leina ; ba banoe ba nnaea dichelate ; ba banoe ba ntaletsa ko ma-ga-bone ; ba banoe ba nteboga ba re ke ba thusitse ; ba banoe ba nchupetsa dithoto ba re ke ne ke di laeditse ; le ka nako eno ke sa coa go kgancloa ke morekisi a nchupetsa diloana tse o reñ o di ntheketse. Ruri dilo tse ke ditoro tse. E-sen jalo dikhuruberege tsa Kgalagadi di jadiloe mono. Mentla Dromio ke eo oetla eo.

Dro. oa S. : Muñoaka, chelate e u no u e nthomile ke e. A u chotse sechoancho sa monna eole ?

Ant. oa S. : Monna ofe ? A nkile ka go roma chelate ?

Dro. oa S. : G'u ntlhaloganye ke enj ? Kaitse ko raea motho eole o kobo ekete e diriloe ka tlalo ja namane e e ne e tlhabecoe moroa sesinyi, eo o tsilenj a garuma a fitlha a go thapodisa u sa nts'u re ea toroponj. Monna eo eare ma-jentlelemanane a lapile a ce go a lapolosa ko tluñ ea lefifi ja pula ; eo

Ant. oa S. : “A u raea Ramotibane he ?”

Dro. oa S. : “E, muñoaka.”

Ant. oa S. : Bolela he, a go nale sekepe senoe se se bololanj gompieno, se re ka se palamanj ?

Dro. oa S. : Ke go boleletse kare go nale sekepe se se tla bololanj mono maitsi-booa ; ka ba ka re ke pakile thoto ea rona mo go shone ; eaba eare ke santse ke go bolelela kostabole ja go bofa. Baengele ba u rilenj ke e e go ba thapa, ba tle go gu bofolola, ke ba.

Ant. oa S. : Amarure Dromio o tšenoa fela jaka nna. Ba re rorobantse ka baleanye. Kana re tla gololoa enj mo mokaikainj o ?

(*Ga tšena 'Ma-Noko.*)

'Ma-Noko : Ijoa fonj. njoa fonj, moroa Antifoluse. A u bonye mothudi eo re sale re tlhola re mo lebeletse ; a sebaga same ke shone seo ?

Ant. oa S. : Mme a loa bo lo ba utloa ? Ke bone bao. Uena jaanonj u batianj ? A u tsile go nthaela ?

Dro. oa S. : Kea bona ke ene Mrs Diabolose, esenj jalo ke 'Ma-Satane, o tla a apere dikobo tsa seroetsana gore u ithae ure ke motho. Mo kokoralale, moñoaka, a se ka a ba a gu atamela o ka tla a go fisa ka kgabo.

'Ma-Noko : Kana lo tlhapecoe janj he, uena le motlhanka oa gago ! A re goroge re ee go itaea mathe ko gae.

Dro. oa S. : Fa u ea nae, muñoaka, u batle dusho lo lo telele.

Ant. oa S. : Ka ntlha eanj, Dromio ?

Dro. oa S. : Motho eo o janj koo goora Satane o choantse go ja ka dusho lo lo teleletelele.

Ant. oa S. : (*a raea 'Ma-Noko*) : Ntlogela mmaba kooena ; u utloile manj are ke ja le badimo ? U moloi, ntlogela u tsamac.

'Ma-Noko : Lere mhitshana oaka o u o chotsej ka tinare kgono tšmane e u rilej u tla e ananya ka baga sa gauta. Di lere ke tsamac ke go tlogela.

Dro. oa S. : Baloi ba banoe bone ba itumelela go nopola motho ba mošeta dinala, go mo phatsa, go mo kgaola mononyana, kgono go mo kgaola moriri lefa ele losika loa madij ; eo ene o batlanj sebaga le ditšmane ke moloi eo o ntsej janj ? Moñoaka'gana. Fa u ka mo naea sebaga sa 'gauta' ; dimo o tla re thapodisa ka shone.

'Ma-Noko : Gare fa u tlhanoga ka sebaga nneela mhitshana. A u batla go ntsietsa ha ?

Ant. oa S.: Ntlogela moloi kooena. Dromio a re tsamae.

'Ma-Noko : Go se na pelaele Antifoluse oa tseoa. Ga go motho o ka huran ditlhare ka meno fela a sa tlhakana tlhogo. Mhitshana oaka o o rile o tla o reka ka baga sa gauta jaanon oa o itatola. Ga ke tlhole ke belaele gore ke padi ea botseno e o na a e mpolaele motshegare are mosadi oa gagae o mo coaletse ko ntle. Le fa go tlaa toe ke lotlhantse motho le mogatsae, ke choanetse go ea go bolaele Adriana kare Antifoluse o ntsaeetse mhitshana. Esee jalo, nka tla ka lelela kgama le mogogoro. Mhitshana oa £20 ga se selonyana ke seoka ; nka tla ka latlhaegeoa thata. Ke tlare o tsile a iteile ke badimo a garola mhitshana mo cogon jame a coa a tshaba ka ont.

KGAOLO IV. Tema IV

(Ga tsema Antifoluse oa Efese le Lepolisi.)

Ant. oa E.: Se boife motho oa batho ga nke ke thoba. Ke tla go busetsa madi otlhelele a ke a tlhatlhelecoen. Le fa eketse mosimane oa me o diegile kea bona ke gore mogatsake o huduegile ; moe le moe eo o utloan gotoe ke choeroe, mo Efese, o kare kea akelo a ; motlhamoe mosadi o ithae a are mosimane oa nkakela. Baapelo motlhanka ke eo kea bona o lere madi. *(A raea Dromio oa Efese :)* A u tsile le chaele ?

MARARANG A RARAANELA PELE.

Dro. oa E.: Ke lerile thudi e u no u e nthomile.

Ant. oa E.: Chaele e kae ?

Dro. oa E.: Ke rekile ka eone thapo.

Ant. oa E.: Thapo ka £50 ? U tshameka le nna ke le

mo dikholeŋ, a jaana u itekanetse ? Choara, choara! (*A mo tlhanyaka.*)

Lepolisi : Nyaa rra, iketle ; ineneketse!

Dro. oa E. : Ke nna goa toeŋ iketle ka ntlha ea tlhorisho ke tshelelang mo go eone!

Lepolisi : A ko name u sa nenekeditse loleme.

Dromio : Mo rre a neneketse lecoele.

Ant. oa E. : Ngoana' setlhodi k'oena, moloji oa bosigo ; ere ka kele mo sepitlenŋ u nyacla ka makete a ke a choereng, khutsana e sa utloeng. (*A mo tlhanya gape.*)

Dro. oa E. : Ntla nk'o, ka maneete ke sa utloe, jaka go tualo ka be nono ke sa utloe mabole a gago.

Ant. oa E. : Ga una tsebē ea sepe fela fa ese ea mabole. U choana fela le tonki.

Dro. oa E. : Ke tonki rure, ebile tsebē tsame di gololegile. Fa esale ka nako ea matsalo ame go fitlhela ka nako eno, ke mo dircla, ga kea amogela sepe fela fa ese mabotē. Fa ke sitiloe o nkomosa ka mba; fa ke gotetse o ntsidifatsa ka lecoele. Ke kubuloa ka thupa fa ke thulametse, ke emisioe ka cone fa ke ntse fatshe. Ke bolodioa ka cone fa ke tlolcla, ke amogeloe ke cone fa ke goroga. Ke tshelcla mo thupenŋ e e botlhoko. Ke e roele ka marudi fela jaka mosadi oa Mokgalagadi a belege molalana. Kea bona etlare a se na go nkgoalafatsa ka thupa, ke tsamae ke kopa mo motsiŋ ka thupa.

(*Gu tsena Adriana, Lusiana, 'Ma-Noko, Pinche oa Ngaka le babangoe.*)

Ant. oa E. : Mosadi oame ke eo oetla.

Dro. oa E. : Misisi, ke eo muŋoaka, etsa papalagae, fitlha thapo.

Ant. oa E. : A u santse u bua (*a mo itaea.*)

'Ma-Noko : Ua bona he ka ke go reile kare tlhogo ea gago ga e tsee sentle.

Adr.: O tsenoa ele rure, bona tlhe bogale joa gagoe.
Doktere Pinche, ara monna oame ke tla go lefa.

Lus.: Kana o cacankile jaṅ ?

'Ma-Noko : Bona jaka ebile a ntse a roroma dipounama.

Pinche : Nnaea scatla ke utloε jaka tshika tsa gago di
elcla.

Ant. oa E. : Lecoεle jaaka ke jeo le utloε : "Ruthu, ru-
thu-ruthu !"

Pinche : Amarure Satane o mo mothuṅ eo, o mo itaea
ka badimo. Ke mo rapelcla ka maina a baitshephi bo-
tlhe gore Diabolose a mo tlogclε.

Ant : Didimala, moloi kooena ga ke tsenoε. Sefephe
kooena, Adriana, ntoa e ke eone o coaṅ go e nthapcla ? Ke
conε kala tsa gago tse u tlhotse u icoaletse naco mo tluṅ
eame u ncoaletse ko ntlε u gana go mpulcla ?

Adriana : Kana mogatsaka, Modimo o itse fa ke se nke
ke go coalele ko ntlε, u jεlε tinare le nna ko gae ; u ko u se
ka ua belebetsga gompieno re ko re se mo ditlhonyeṅ tse
di kana ka tse.

Ant. oa E. : Ke jεlε tinare ko gagago, magalane kooena,
a ua ntlholcla ? .

Dro.: Ba' go tlabā muṅoaka, g'o s'o ko o je ko gae, ba
tlhotse ba go coaletse ko ntlε.

Ke mo utluile muṅoaka.

Ant. oa E. : A g'a ntsempolola a ba a ntilola fa kgo-
rong ea ntlo ?

Dro. oa E. : A gu tsempolola ele ruri, a ba a nna a gu
tlhapadika fa ga gagu.

Ant. oa E. : A lekgabunyana ja gagoe le jonε ga lea coga
le nkgobolola le ba le sala le nkatcla ka morago ?

Dro. oa E.: Ke le utluile ka ditscbe tsame, Morena.

Ant. oa E. : A ga kea tloga fa kgoronε ke galefile, ba gana
gompulcla?

Dro. oa E.: Ele rure, muṅoaka, le jaanonε marapo ame
a santse a opa ke dithubako tsa mabole a kgalefo ea gago.

Ant. oa E.: He, Adriana, a u nketse moshojane le mothudi lo nkgolega mmogo ?

Adr.: Ijo, nna oe ! A ga se nna ke mo rometsenj dichelete le Dromio gore a tle go ikgolola ? Kaitse Dromio o tsile a iphafathela, are u golegiloe, ka mo nœela dichelete kare a di lere.

Dro. oa E.: Lefa ke itse gore ke nna mogologolo, bogologolo joa gompicno jonε ke bo sele. Ele ruri oa nkakela, muoaka, ke se nke ke bone chelete e ka matlho.

Adriana : Ka itse nme ke mo nœetse madi ka sekgoama.

Lusiana : U se mo nœetse ke lo lebile.

Dro. oa E.: Modimo le mhotlha-dithudi ke bone bashupi bame fa ke se nke ke lebele madi ka matlho. Nna ke itse ke romiloe ka matlho. Nora ke itse ke romiloe thapo. Thapo fela e e senanj madi.

Pinche : Monna eo le motlhanka oa gagoe ba tsenyoe ke badimo ka bobedi ; bona jaka ba choanologile. Ba bofenj lo ba golege mo ntloanenj ee lefifi.

Ant. oa E.: He, u no u neoalelelanj ko ntle ? Uena Dromio u itatolelanj kgetse ea dichelete ?

Adriana : Motho oa Modimo, ke se nke ke go coalele.

Dro. oa E.: Motho oa Modimo, ke se nke ke bone madi, se ke se bonyenj ke secoaloe, ba tlhotse ba re kabeletse ko ntle mmogo.

Adr.: A u aka gabedi, khutsana kooena ?

Ant. oa E. : A u aka gantsi, seaka kooena ? U nketse moshojane u mpataganela le baikepi ba ba hutsegilenj lo nntsha lenyololo mo pononj ea batho botlhe ! Fela jaka matlho a gago a bonye a itumelela tlhokofaco ea me, ke tla a gonya ka dinala tse tsa me tse (*Pinche le kala tsa gagoe ba kampa Antifolose le Dromio.*)

Adriana : Mmofenj, mmofenj a se ka a nkatamela, nka tla ka lala ke shule.

Pinche : Atamelan̄ lo re choarise, badimo ba gagoe ba koenne, thusan̄ !

Lusiana : A mhutsanyana oaga matsale ! Bona jaka a shotlegile.

Ant. oa E. : Ere u le motho oa melao le uena u mpata-ganela le bampolai !

Lepolisi : Barena, motho eo ke mogolegoa oame; ga nka ke ka letla gore lo mo tsee.

Adriana : He, uare uaren̄ he, kostabole kooena ? Re lese motho a ipolae ?

Lepolisi : Ke mogolegoa oaka. Fa ke lesa lo mo tsaea dishuga tsa gagoe di ka batloa mo tlhogoŋ ea me.

Adriana : Ke tla go lefela, nkisa ko basekisiŋ ba gagoe ke ee go ba duela. A re tsamae ka bonako molato o ese o gole. Ngaka, mo golege o mo ise ko gae. Lusiana ngoana nna, tla le nna. Ke rona mme re kileŋ ra tlholcloa. (*Ba ba choara ba tsamaea nabo*). Mosekisi oa gagoe e-man̄?

Lepolisi : Ke Anyeloi, mothudi oa diorole si, a-u-a moitse ? Molato £40.

Adriana : O na a rekileŋ ?

Lepolisi : Gatoe sebaga sa gauta."

Adr : Ke a gakologeloa; o kile a ncholofetsa sebaga sa gauta. lefa ke, se nke ke se bone.

'Ma-Noko : O tsile ko ga me a jajaraga, a fitlha a phamola mhitshana, o o mo monoanen̄ oa gagoe ole. Ka ba ka kopana nae gape, a chotse sebaga.

Adr : Ga ke tlhaloganye. A re ee ko mothuding re ee go utloa sentle.

(*Ga tlhaga Antifolose oa Sirakuse, a fereleditse chaka, le Dromio*).

Adriana : He, jaanon̄ ka bonan̄ ? Ke bao ba thantshitse dithapo.

Lusiana : Ke ba, ba tla ba kगतिकanya dichaka, man batho ba re thologe mokgosi.

Lepolisi : Tshaban; ba tla re bolaea ! (*Basadi ba sia. Ga sala Ant*).

Ant. oa S. : Kana baloi ba gago ba tshaba chaka jaṅ hε, Dromio ?

Dro. oa S. : A u bonye eo o reṅ ke mogaco jaka a sia ?

Ant. oa S. : Ithaganelele ko oteleṅ u rorε thoto ea rona re tsamaε.

Dro. oa S. : A re lalε, muṅoaka, ga nke ba re ira sepe. Bona tlhε jaka ba re rata, ba re apεele, ba re cholela, ba re abela dictsele. Ke batho ba Modimo, muṅoame ; fa ene e se seoka se se reṅ nkile ka se nyala, nko ke re e age mo motsiṅ ono, ke coc moloi jaka batho ba one, ba siame thata.

Ant. oa S. : Nya, nya, nya, nya, nya. Ga ke ikutloe go lala mono. Lefa ebile bare ba tla mphetola moipei, ea go lere thoto ea rona re tsene mo tseleṅ.

KGAOLO V. Tema I

(*Ga tsena Morekisi le Anyelo.*)

Any. : Kea shoaba, muṅoame, ka ke go sitecoe gole kana kana. Ke utluile botlhoko ruri ka tiego le mocopodia o. Fa ele sebage sa me shone o se itatola fela, o itse fa a se chotse.

Mor. : Maemo a gagoe ke eṅ mo toropoṅ ?

Any. : Namane e tonana ea monna oa lekgotla. Mohumi oa khumo ea dinaane. Ka maruo le maemo mo motsiṅ ono ga na molekane. Lefoko ja gagoe le le josi le ka kometsa dithotonyana cotlhe tse ke naṅ naco.

Mor. : Bucla tlase ke eole oetla.

(*Ga tsena Antifoluse le Dromio ba Sirakuse.*)

Any. : Ke ene ruri, sebaga ke sele se mo thamun̄ ea gago^o sele, ncoa a latotse a ba a bidikama are ga ese aka a se bone ; nkatamela nke ke bu^e na^c. Ke shoaba thata, Morena Antifolose, u ntirela matsapa-tsapa a a kana-kana, le uena u itirela ditlhon̄ ka mokgoa o o sa lebanan̄. U latola ka maikano le matlhapa ure g'o s'o k'o bone sebaga ; jaanon̄ u tla u se apere mo pontshen̄. A ga u gakgama^{le}, ditlhon̄ tsa u choaroa u golegoa ; fa u ntse jaana u siamololetse motho eo oa batho eo. Fa ene ese meitatolo ea gago, o ka bo a sa bolo go tsamaea. A le jaanon̄ u tla itatola sebaga sele mo thamun̄ ea gago ?

Ant. oa S. : A nkile ka se itatola ?

Mor. : Ua se itatola rure, ua ba ua ikana.

Ant. oa S. : Ke utluioa eman̄ ?

Mor. : U utluilo^e ke tsebe tsa me, ga u motho rure u leshoboro, ga ua choanela go gata mbu o o tsamaioan̄ ke batho ba ba itshephilen̄.

Ant. oa S. : U ntlhapadika jaana he u sejakare sa naga efe ? Ema sentle ke go shupetse fa ke se legatlapa ke le motlotlegi.

Mor. : Ke ene sejakare ko oena, a re se utloane (*Ba shomola dichaka.*)

(*Ga tlhaga Adriana, Lusiana, 'Ma-Noko le ba bangoe.*)

Adriana : He, se mmolaen̄ ga esi o tlhakanye tlhogo. Mo amogen̄ chaka. Bofan̄ le Dromio lo mo ise gae.

Dro. oa S. : Tshaba, mu^ooame, tshaba! Ntlo ea thuto ke e a re sile mo go cone ba ese ba re bolae (*Ba tshabela mo thun̄ ea thuto.*)

'Ma-Thapelo : Go rileⁿ morafe, lo kgobokanela kgoro eame jaka ekete lo ntoa jaana ?

Adriana: Re latetse monna oame, mmedi; re tsile go mo go!ega re mo isa gae.

Anyeloi : Ke itsile fa a sa itekanla.

Mor : Ke ikotlhaea gore ke ne ke mo shomolelan chaka ?

'Ma-Thap.: O bobotse lenj ?

Adriana : O simolotse malatsi a tshipi a hutsafetse a tlhoname, botseno jone bo mo shupologela gompieno.

'Ma-Thap.: A ga latlhogeloa ke maruo mo lecoatlenj,kgono a shoeloa ke tsala ? Kampo leitho ja gagoe le fatlhiloe ke tlhaa loa mosadi o sele—boloetse jo bo tlhorisanj bannana ba ba nana, ba ba laoloan ke matlho—o tlhasecoe ke bofe joa maloetse a ?

Adriana : Jo u bo umakanj morago ke jone bo kile joa mo kalakatlegisa.

'Ma-Thap.: A jaana o kile ua mo laea goanyana kooana? Uare e ? U raea u mo leba ka matlho fela u sa mo omanyane. Uare u mo omantse ? U raea u mo omanyetsa ko thoko ?

KO BOTSHABELONG.

Adriana : Ke mo omanyelitse ko thoko rure ; me le mo pontshenj ke ne ke tle ke mo kgalemele. O na a sa apare dikobo ke sa mo tlhagisa, a sa je dijo ke sa mo omanyane. Ko sephirinj ke ne ke mo omanyane ka molomo, mo bathunj ke mo omanyane ka matlho, ke sa lese go mo itsise fa matlho a mantsi a rona monna eo o nanj le motse oa gagoe.

'Ma-Thapelo : Gore ke itsile, ga e gane gono motho oa batho a tsenoa. Logala loa mosadi eo o bouelanj lo lo bogajana fela jaka chefe oa leino ja nca. O na a sa itacoe boroko ke dikgobololo tsa gago ; a sa je di oelanj ke lorata loa gago, ke shone se motho oa batho o tlhakanyenj tlhogo. Fa ke go utloa sentle nama ea gagoe e ne e tlhadiioa ka dikomanj, bogobe joa gagoe bo loisioa ka dithatla. Di-

jo di medumo dia gadika, di gotetse ditshika, di choelekanye tlhogo ea motho. Ke shone se febere elenj mothale monoe oa botseno ; dikomanj ke mocoedi oa dikhutsafalo. Batho ba ntse fela jaka dikgomo, fa ba aga ba betisioa dijo, kgono ba kgomodisioa boroko, ba idioa itapolosho ba tle ba tsenoe ; ke shone se monna oa gago o tsenoan. Go boulela ga gago go mo amogile megopolo.

Lusiana (*A seba*) : A u lesa motho a nna a go balabalela, ga u mmolelele ke enj uare, ene care lefa a intsha pholofolo u mmuele ka bonolo.

Adriana : Ga go thuse sepe ke mmoleletse gale, o nkogile loleme pele. Bagaccho, nthusan lo tsene lo nkgololele monna mo.

'Ma-Thapelo : Lo se utloe, ga go motho ope o ka tsenan mo ga me.

Adriana : E, mme raea batlhanka ba gago ba mo ntshae.

'Ma-Thap. : O tshabetse mo go nna. Ga goe ka kgoro ke se ke mo are.

Adr. : Monna oa me o aroa ke nna. Ke nna mooki oa gagoe. Ke tiro came, ga nkake ka ba ka e roma ope. Mma ke tsee mogatsake ke tsamae.

'Ma-Thap. : Tiro came ke go ara babobodi ka methushoana le ka merapelo. Mo tlogele u tla tla go mo tsaea a se na go fola.

Adr. : Le fa ebile u le tiro di mashoe tsa go kgaoganya banna le basadi ba bone, ga ke tlogele motse oa gago monna oame a le mo tenj.

'Ma-Thap. : Didimala u tsamae g'o nko u mmona.

Lus. : Ea go bolalela kgosi tlontlololo e.

Adr. : A re ee, ke tla fitlha ke namalala fa naonj tsa eone, ke se ke ke be ke tloge go tsamaca, Kgosi ka eosi e tla go kgogola monna oame mo serubinj se.

Morekisi . Ke nako ea botlhano jaanonj, kea bona kgosi e koa mogogoronj oa dilelo, ka ko dikhutsanenj tse di kafa morago ga motse o.

Adriana : O diranj tenj ?

Morekisi : Go cogile go athlooa monna oa Sirakuse eo tsileng mono a sena pase, lefa ele seshupo sa thoto tsa gagoe ; etlare ka nako eno a ba a kgaoloa tlhogo kafa mogogoronj; ebile ke bao ba e tla. Khubamela kgosi e santse e feta.

(Ga tsena Kgosi le Matona, Agionē (a kgoedion) le Banna ba Lekgotla).

Kgosi. : Ere lo ese lo mmolae lo goeletse gore tsala eabo ngoe fa ele tenj, e ikutloa go tla mo rekolola, e tle.

Adriana : Tau e tona, Senatla sa Matsha, thusa ke bolaoa ke 'Ma-Thapelo.

Kgosi : A go bolaea arenj, a mosiami eo ntsej jalo le ene o ka siteloa motho !

FA PELE GA BA BA MAFATLA.

Adriana : Ntheetsa, motho oa batho; u tla gakologeloa fa ke chotse Antifoluse, ka mo ntsha morena oa me le oa dilo cotlhe tse ke nanj naco. Lokoalo loa kemo lo choailoe ke uena. Ka tsatsi jeno o tlhasecoe ke boloetse joa tlhogo, ene le molala oabo ba kgarakgatshaga le motse o ba feretlha morafe, ba thobela matlo a batho, bare ba ja benj ba one mediepe, ba ba phamolela mefitshana, lefa ele seetsela kgono sengoe fela se se ka kgatlang matlho a botseno joa bone. Nkile ka mo choara ka mo isa gae, ka mo tlogela kere ke ea go baakanya melato e o tlhotse a tsamaea a e ira, ga ke itse gore o ragogile janj mo batshegetsinj ba gagoe, re rakanana nae a kgabatlogela le mola a oa gagoe, ba paraladitse dichaka ba re kgogogela jaka dichukudu, ba re phatlalatsa. Ke fa re opa mokgosi batho ba re thologela. Erile

ba bona bathusi, ditseno tsa tsena mo tluṅ ea thuto, 'Ma-Thapelo o gana ka bonε. Mme kare, Kgosi, thusa u ntshε monna oa me mo ga 'Ma-Thapelo o mo romεε gae.

Kgosi : Mafoko a gago kea a utloa. Antifoluse ke mo itse thata le nyalo ea gagoe ke e gakologεloa sentle, ka ṅoga o o mo irileṅ morena oa gago le oa dithoto tsa gago ka onε.

Thaka, tsenanṅ mole lore 'Ma-Thapelo a tle koano. Ke rata go athola mafoko a, re ese re e mogogoronṅ.

(Ga tsena motlhanka oaga Antifoluse a tla a fegεloa)

O Misisi, Misisi, sia ipoloke ka macobane. Muṅoake le molala oabo, ba thapotse dikgole, ba gasagasa malata mo tluṅ, ba golega ngaka, ba chuba ditedu tsa cone ka molelo, care dii sha ba mo phua ka loupa gore a she moriri. Ngaka erile ka bokolεla, muṅoake a nna a re : "baapelo." Ere a ntse are baa pelo, molala ene a bo a beola ngaka ; rure fa lo sa thologe ka bonako ba tla bolaeε ngaka ea batho.

Adriana : Sematla kooena, didimala, muṅoago le motlhanka ba mo. .

Molala: Ke gu bolεlela nnete; o a gu bopela are motlhango o gu bonanṅ a gu tsenya mo dinaleṅ o tla gu gonya matlho a go babole sefatlhogo a go choanolole. (*Modumo mo tluṅ.*) Utloa, utloa, ke ene, Misisi sia, tshaba !

Kgosi : Emanṅ fa go nna, se boifeṅ. Matona, ikgatlhenṅ.

(Ga tlhaga Antifoluse le Dromio ba Efese.)

Adriana : Abo monna oa me a fetogile rure a tsamaea a sa bonale. Re ntse re re o mo tluṅ ea thuto, bonanṅ tlhe ko o coanṅ gonε. A jaana metlholo meṅoe o ntse jaana !

Ant. oa E. : Tshεko, Kgosi, tshεko, Tau e tona ; ga ke bolo go go tlabanεla dintoa. Ke tlabiloe ke marumo a manaba ke sireletsa botshelo joa gago! Ka madi a mmele oa me a ke a go thololetsenṅ, Kgosi, ntshεka!

Agione : Rure fa matlho a me a sa tsiedioe ke poifo ea losho motho eo ke ngoanake Antifoluse, le Dromio.

Ant. oa E. : Kgosi kare ntshaka. kooena u rilenj ke nya-
le mosadi eole. O tlhotse a nt-hentsa a ntlotlolola matlha-
bisa ditlhoj, mo tsatsinj ja gompieno gonc o ntiretse
chokamo e tonanyana.

Kgosi : Mpolela sentle ke go seke.

Ant. oa E. : Motshegare, Kgosi, o icoaletse mo tluj le
diaka a ntotlala ko ntle.

Kgosi : O sentse e le ruri. A ke conc mekgoa ea gago
eo mosadi?

Adriana : Legoka, Morena oame, re jela tinare mmogo
ko tluj ea gagoe le nna ke ale tenj. O mpelesa melato ke
sa e itse.

Lusiana : Ke ikana ka letsatsi je le bonasang masedi re
ne re le rotlhe ; mafoko ke a a boleloanj ke mogatse.

Anyeloi : O, loleme loa basadi oe! Ba aka mmogo. Fa-
ele ka go coalala mo tluj gonc, setseno se bolala ruri ;
ke ne ke na nasho.

Ant. oa E. : Kgosi ea me, ke bolala ruri. Ga kea tagoa
ke bojala le gonc ga kea fapanoa ke ditshiamololo tse ke
tlhotse ke di direcoe (lefa makgapha a ke a direcoenj mo tsa-
tsinj ja gompieno a ne a lekanye go tlhakanya tlhogo ea mo-
tho.) Mashoe a o a ntiretsej mo tsatsinj ja kajeno o koo u
a utloela ka mothudi eole fa ene ese gore ba mpataganetse,
ke ene o na a nale nna. O re tlogetse are o ea go tsaea se-
baga a ntatela ka shone ko ga 'Ma-Noko, ko ke jelenj tina-
re tenj le Balthasara. Re shoditse dijo ka coa kare kea go
mmatla ; ka kopana nne mo mmilenj a nale morekisi eole.
Ke choga a ntlaba are ke amogetse sebaga ncoa Modimo o
itse fa ke se nke ke se bone. Ab'a nchoara a nkgolega.
Ka romela motlhanka ko gae kare a ee go ntseela dichela-
te ke tle go ikgolola. Motlhanka a tla a sa tsaea chela.

Kostabole ja dumela go ea le nna ko gae. Mo tselenj ra kopana le mogatsakc, a nale monnaoc le matlakala a manjoe a botlhaba-re-je. Ba lere leferefere je le mokoduc je go toenj Pinche, molotsana eo o bopamanj. Khutsana ea mo-humanegi, e e matlho a dikhuti e e ekete e shule e ntse e tsamaea, nca e e maroo, e e tsamaeanj e aketsa batho ere ea dupa, ere a sena go shunetsa-shunetsa ka dinko di ologa bokgakga o aketsa batho are kea tsenoa. Ke fa ba ntlamuka fela jaka nca di phamola mmutla ba ea go nkgolega le motlhanka oa me mo kगतamping kafa tlase ga ntlo. U mpona fano ke chotlhile dithapo ka di kgaola ka mmo ka tshabela koano go nena, Ke bogile matlhabisa ditlhong a magolo, ntshaka.

Anyeloi : Nka mo supela kgosi gaa ja ko gae o coalecoe ko ntle.

Kgosi : A sebaga shonc o kile ua se bona ?

Anyeloi : Ke se mo neile, Morena, batho ba mmone a tshabela mo tluog ea thuto a ntse a se apere.

Mor. : Le nna ke itse sengoe kaga sebaga, Morena. O itatotse ko marakenj are ga ese a ka a se bone ; ere re rakanana nat fano ke choga a ipolcla are o amogetse sebaga. Ke fa ke shomola chaka, a tshabela mo tluog ea thuto, ke gopola gore o dule tenj ka dipheko.

Ant. oa E. : Ba ntlaba, Morena, ke se nke ke tsene mo tluog ea thuto. Ga ese a ka a nchomolele chaka re le gopc. Sebaga shonc le ka matlho. Ke ikana ka legodimo, ba ntlaba.

Kgosi : Kana kgetse e e tlhakatlhakanye janj ! Ekete batho ba eonc ba nolc khadi fela botlhe. Kana, fa a na a tshabetse mo tluog ea thuto, o koo a sale tenj. Fa a na a tsenoa o koo a sa bue sentlc jaana. Loare o jelc ko

gæ. Mosekisi oa gagoe, mothudi oa diorolosi oa latola Uena uareŋ, motlhanka ?

Dro. oa E. : O jela ko ga 'Ma-Noko.

'Ma-Noko : A! ba a phamola mhitshana oa me.

Kgosi : A! le uena u mmonyce a tshabela mo t'ung ea thuto ?

'Ma-Noko : Ke mmonyce ka matlho fela jaka ke go lebile, Kgosi.

Kgosi : A kgetse e e tlhakatlhakanyen rure ! Fa batho ba eone ba sa loga lekunutu mme ba tlhakanye ditlhogo fela botlhe. Ea go mpiletsa Mma-Baruti.

(*Mosimane a ragoga.*)

Agione : Kgosi e Kgolo, Tau-tona, a ko mme ke tsenye lefoko e sere gono ka bona tsala e e tla nthe kololaŋ ke tshele.

Kgosi : Bua, Mo-Sirakuse.

Agione : A leina ja gago ga se Antifoluse. A eole ga se Dromio, motlhanka oa gago oa lekgobana ?

Dro. oa E. : Ke ne ke le lekgoba, o chotlhile dithapo tsa me tsa bochoaro tsa hunologa, jaanong ke Dromio, ke motho oa gagoe eseng sechoaroa.

Agione : A ga lo nkgakologeloe, loo babedi?

Dro. oa E. : Ke go gakologeloa ka dikgole tse di go tlamilen e tse le nna di ntse di nkgolegile.

Ant. oa E. : Nna ke se nke ke go bone gope.

Agione : Kana kea itse fa ke choanologoe ke sepitle se ke mo go shone. A le lenceo tota ga lo le choantshe ?

Boobedi : Ga re gu itse.

MALA A NKU A TLA KA BOGAMO.

Agione : O, dipaka oe ! A di phatsitse lenceo ja me gore le ngoana oa ka eo esi a se ka a tlhola a nkitse ? Ke gakologeloa dirame le megote e ke e raletsen, madi a me a ba

a gatsela jaka mahura a matlhaname ; lefa go ntse jalo ke sa ntse ke gakologeloa ka matlho le tsebε tsa me ele bashupi ba ba sa aken. Mpolεlεla u re u nōanake, Antifoluse.

Ant. oa E. : Kgosi le matona a eone ba ka nchupela fa ke sale ke tsaloa ke se nke ke bone Sirakuse ka matlho. Le rre ke se nke ke mmone.

Kgosi : Mo-Sirakuse, tlhogo ea gago ea dikologa ke bocofetsi le mahutsana a u oetsen mo go one. Ke ntse le Antifoluse nyaga dile 25, ga ese a ka a ee Sirakuse.

(*Ga tlhaga ' Ma-Baruti, Antifoluse le Dromio ba Sirakuse.*)

Ma-Baruti : Tau e tona ! Bona motho a kile a siamololeloa (*batho botlhe ba huduega ba ema ka dinao*).

Adriana: Fa matlho a me a sa tube, ele rure ke bona bo mogatsake ba le babedi.

Juku : Bobedi, jo bobedi jo, ben le batlhanka, moṅoe ke scriti sa eo moṅoe : moṅ oa leina mo go bone boo babedi ke ofe, sethotsela sa gagoe ke sefe ? Ke maṅ o ka ba farologanyan ?

Dro. oa S. : Nna ke Dromio, mo lεlεkε.

Dro. oa E. : Dromio ke nna, mma ke nne.

Ant. oa S. : A u Agione, rre, kampo u moriti oa gagoe ?

Dro. oa S. : Ijoo, mong oa ke o golegiloe e maṅ ?

Ma-Baruti : Mo-mogolegi ga ke mo itse, se se ten u tla mo golola ke lale ke bonye monna. Bua, Agione, a gaḽu s'o ko u nne le mosadi gotoe Amelia, eo o kile a go tsa lεla bana ba basimane bale babedi.

Agione : Fa ke sa lore u Amelia. Mosimane oa rona o kae eo erilen re kgaogaṅoa ke moroalεla a ea nau ?

Ma-B. : Ke inocoe mo metsin ke banna ba Epidamnum ra rakana le bachoari ba ditlhapi ba Korinta, ba thopaṅoana le motlhanka oa gagoe ba ntlogela mo bathuṅ

ba Epidamnum. Ga ke itse ko bana ba feletsenj tēj, nna ke nna cono.

Kgosi : A ko lo utloenj tlhe jaka mafoko a dumalana le a kamosho. Dichoan-choan tse, bo Antifoluse ba babedi le bo Dromio ba babedi, ke bana ba batho ba. Ba kgaoganye mo moroalelenj jaanonj ba tsile go rakana fano ka lechocha. A u simologile ko Korinta ?

Ant. oa S. : Nya, Kgosi, ke coa Sirakuse.

Juku : Emela fale ; lo choana bobo.

Ant. oa E. : Nna ke dule Korinta, Kgosi.

Dro. oa E. : Nna ke tla le ene.

Ant. oa E. : Fela jalo. Ke leriloe mo motsinj ono ke motlhabani eo mogolo, ranjoanago oa setuhoan'a-mmalan.

Adriana : Eo o jelenj tinare ko ga me e manj ?

Ant. oa S. : Ke nna Mma.

Adriana (a raea monna) : Ga ke re uena u monna oaka ?

Ant. oa E. : Manj, nna ? Kea latola kare legoka, le bogologolo.

Ant. oa S. : Le nna kea mo itatola le fa a tlhotse a re ke mo nyetse. Monnaoc eo montlane eo o tlhotse are ke mogatsa mogoloc, se ke se mmoleletsenj ke sholofetse go se dirafatsa, fa dilo tse cotlhe ese ditoro tse.

Any. : Sebaga sa me ke shone seo.

Ant. oa S. : Legalet, ke se nke ke se latole.

Ant. oa E. : Legalet, ke shone se u se nchoaretsej.

Any : Ke bua rure, ke se nke ke itatole.

Adr : Ke go rometse madi ka Dromio go ea go gu golo-la, kea bona ga e se a ka a a fitlhise.

Dro. oa E. : Nna ? Le bogologolo.

Ant. oa S. : Sekgoama sa madi ke se. Se leriloe ke motlhanaka oa me are se coa ko go uena. Go bonala gore re ntse re fapakaana mo ditselenj, re timlalana ka

mekgoatha, mme re ntse re kopa-kopana le batlhanka ba rona ; go toe ke ene, go toe ene ke nna, fa diphosho-phosho tse di tla tloga di tsalaga.

Ant. oa E. : A sekgoama sa dirako se rekolole rre.

Juku : Nya, rrago o gololoa ke nna, ga nke a bolaoa.

Ma-Noko : Nneela teemane.

Ant. oa E. : Ke eo mo tse, kea gu leboga.

Ma-B. : Kgosi, a ku nne mafoko u ee le rona ko tlung ea thuto le batho ba gago botlhe ba ba phuthegile fa, ba ee go utloa mafoko a botshelo joa rona le jaka re kgatlhancœ ke diphosho-phosho tsa tsatsi ja gompieno.

Kgosi ea me, monna oa ka, bana ba me loobabedi, mmo-go le batlhanka ba lona, ba e leng dimanaka tsa matsalo a lona, tlan re ee motlabegon ga re bolo go kgaogana, ea tlon ! Re bogile thata, tlan lo re gomotse. Nyaga dile 25 ke tshela ka bohutsana joa bana ba me ke sa ba bone, gompieno dikeledi tsa me di phimocœ.

Juku : Kea itumela, ke tla ea go itisa le lona ko motlabegon.

Dro. oa S. : Mungoaka, a ke ke ee go ntsha dithoto mo mokoron ?

Ant. oa E. : A ke nale dithoto mo mokoron, Dromio ?

Dro. oa S. : Ke raea thoto tsa gago tse di ne di le ko otele.

Ant. oa S. : O raea nna, ke nna mon oago. Moletloy monna, re tla coga re bona dithoto ka mosho. Tlampa-rela moroa rrago ke eole lo itumela numogo, ga lo bolo go kgaogana. (*Ba coa.*)

Dro. oa S. : Go nale mosetsana oa sekoetsere ko ga mon-oago, o tshotse a ncholetsa, a ithaea are ke uena. Ntekanne ke kgaityadiakœ. gase mogatsakœ, Ke eo he, tharabololo ea malepa a diphosho-phosho tsa dipherekano tsa mafarathatla a tsatsi ja gompieno.

Dro. oa E. : U sciponi sa me, monna ; ga u nna. Ke bona ka uena fa ke le mosimane eo montlane.

Dro. oa S. : Go tla tsena man pele mo motlabegon ? Esetse nna. Etelala pele, go tsene uena, u mponetse letsatsi pele.

Dro. oa E. : Nya, monna, ga re dithulaganyana re mawelana. Mo lefatshin re tletse gonoe jaka bakaulenoe, a re tsene mmogo re choaraganye, re sa tlhomagana.

(Ga ba ta !)

ACKNOWLEDGEMENT

**Grant awarded by the Arts and Culture Trust
towards the printing cost of this book.**

Copyright reserved

ISBN 0-9584551-5-5